

Allmänna motioner om skatteförfarande och folkbokföring

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet motioner om skatteförfarandet och folkbokföringen.

Motionerna innehåller förslag som rör personalliggare, certifierade kassa-register, entreprenadavdrag, tömningscentraler för taxi, månatliga löneuppgifter, kvitto vid HUS-arbete, skatteflyktslagen, företrädaransvar, anstånd och ackord, misstagsinbetalning, delårsboende, särskilda regler för unga företagare, skattebetalning vid delårsboende, synliga skatter och skattenämnderna.

Motionerna om folkbokföring innehåller förslag som rör fastighetsägares samtycke, gemensamma europeiska regler, uppgift om medborgarskap, äldreboende, barn med delat boende, samordningsnummer och skyddet för personuppgifter.

Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför om en förutsättningslös utvärdering av de förändringar av näringsbegreppet som genomfördes den 1 januari 2009 i syfte att göra det möjligt för fler att få F-skatt. Utvärderingen ska gälla reformens effekter på skatteuppbörden, arbetsmarknaden, arbetstagarens ställning och företagandets villkor. Den ska bedrivas skyndsamt. Utskottets förslag grundar sig delvis på en motion (S). I ett särskilt yttrande klargör S och V att de anser att möjligheten att få F-skatt då sökanden har varit inblandad i skattefusk eller annan brottslig verksamhet måste begränsas.

I övrigt avstyrker utskottet motionerna.

I betänkandet finns åtta reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Bakgrund	6
Utskottets överväganden	8
Skatte- och avgiftskontroll	8
F-skatt	26
Skatteflyktslagen	30
Företrädaransvar	33
Anstånd och ackord	35
Inbetalning på fel skattekonto	37
Unga företagare	38
Betaling av skatt vid delårsboende	39
Synliga skatter	40
Skattenämnderna	42
Folkbokföringsfrågor	43
Uppgift om medborgarskap	44
Folkbokföring vid flyttning till äldreboende	46
Folkbokföring av barn	47
Personnummer och samordningsnummer	49
Skyddade personuppgifter	51
Reservationer	55
1. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (S)	55
2. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (MP)	59
3. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (SD)	62
4. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (V)	63
5. Skatteflyktslagen, punkt 3 (V)	67
6. Synliga skatter, punkt 9 (SD)	67
7. Uppgift om medborgarskap, punkt 12 (SD)	68
8. Skyddade personuppgifter, punkt 14 (S, MP, V)	69
Särskilt yttrande	70
F-skatt, punkt 2 (S, V)	70
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	71
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	71

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skatte- och avgiftskontroll

Riksdagen avslår motionerna

- 2011/12:Sk206 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,
 2011/12:Sk212 av Billy Gustafsson (S),
 2011/12:Sk301 av Raimo Pärssinen (S) yrkandena 1–5,
 2011/12:Sk302 av Raimo Pärssinen (S),
 2011/12:Sk336 av Finn Bengtsson m.fl. (M) yrkandena 1–3,
 2011/12:Sk347 av Betty Malmberg (M),
 2011/12:Sk355 av Hans Olsson (S) yrkandena 1 och 2,
 2011/12:Sk359 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 1–5, 7 och 8,
 2011/12:Sk361 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 29 och 30,
 2011/12:Sk377 av Penilla Gunther (KD),
 2011/12:Sk390 av Karin Nilsson och Helena Lindahl (båda C),
 2011/12:Sk399 av Jacob Johnson m.fl. (V) yrkandena 5–9,
 2011/12:Sk414 av Edward Riedl (M) och
 2011/12:Sk419 av Sven-Olof Sällström och Erik Almqvist (båda SD).

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (MP)

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (V)

2. F-skatt

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om en förutsättningslös utvärdering av de förändringar av näringsbegreppet som genomfördes den 1 januari 2009 i syfte att göra det möjligt för fler att få F-skatt. Därmed bifaller riksdagen delvis motion

2011/12:Sk359 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 6 och avslår motionerna

2011/12:Sk361 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 10 och 11 samt
 2011/12:Sk391 av Karin Nilsson och Per Åsling (båda C).

3. Skatteflyktslagen

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Sk330 av Staffan Anger (M) och
 2011/12:Sk399 av Jacob Johnson m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 5 (V)

4. Företrädaransvar

Riksdagen avslår motion

2011/12:Sk248 av Jan Ertsborn (FP).

5. Anstånd och ackord

Riksdagen avslår motionerna
2011/12:Sk238 av Lars-Arne Staxäng (M) och
2011/12:Sk246 av Jan Ertsborn (FP).

6. Inbetalning på fel skattekonto

Riksdagen avslår motion
2011/12:Sf281 av Jacob Johnson m.fl. (V) yrkande 2.

7. Unga företagare

Riksdagen avslår motionerna
2011/12:Sk240 av Sten Bergheden (M),
2011/12:Sk279 av Tina Acketoft (FP) och
2011/12:Sk357 av Maria Plass m.fl. (M).

8. Betalning av skatt vid delårsboende

Riksdagen avslår motionerna
2011/12:Sk311 av Anders Åkesson (C) och
2011/12:Sk353 av Peter Hultqvist och Roza Güclü Hedin (båda S).

9. Synliga skatter

Riksdagen avslår motionerna
2011/12:Sk262 av Anders Sellström och Mikael Oscarsson (båda KD),
2011/12:Sk306 av Jenny Petersson (M),
2011/12:Sk340 av Marianne Åhman (FP) yrkandena 1 och 2,
2011/12:Sk408 av Ulrika Karlsson i Uppsala och Lotta Olsson (båda M) och
2011/12:Sk409 av Lars Isovaara och Josef Fransson (båda SD).

Reservation 6 (SD)

10. Skattenämnderna

Riksdagen avslår motion
2011/12:Sk308 av Phia Andersson och Ann-Christin Ahlberg (båda S).

11. Folkbokföringsfrågor

Riksdagen avslår motionerna
2011/12:Sk228 av Amir Adan och Margareta Cederfelt (båda M),
2011/12:Sk230 av Margareta Cederfelt och Walburga Habsburg Douglas (båda M),
2011/12:Sk290 av Mikael Cederbratt (M) och
2011/12:Sk346 av Emma Henriksson (KD) yrkandena 1–3.

12. Uppgift om medborgarskap

Riksdagen avslår motion

2011/12:Sk410 av Thoralf Alfsson och Kent Ekeröth (båda SD).

Reservation 7 (SD)

13. Personnummer och samordningsnummer

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Sk234 av Margareta Cederfelt och Amir Adan (båda M) och

2011/12:Sk337 av Finn Bengtsson m.fl. (M).

14. Skyddade personuppgifter

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Sk202 av Hans Hoff (S) och

2011/12:Ju359 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 55.

Reservation 8 (S, MP, V)

Stockholm den 28 februari 2012

På skatteutskottets vägnar

Henrik von Sydow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik von Sydow (M), Leif Jakobsson (S), Ulf Berg (M), Lena Asplund (M), Christina Oskarsson (S), Fredrik Schulte (M), Hans Olsson (S), Karin Nilsson (C), Anders Karlsson (S), Maria Abrahamsson (M), Mats Pertoft (MP), Lars Gustafsson (KD), Thoralf Alfsson (SD), Peter Persson (S), Patrik Björck (S), Anna Steele (FP) och Emma Wallrup (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I ärendet behandlar utskottet motioner från allmänna motionstiden hösten 2011 som rör skatteförfarande och folkbokföring. Motsvarande motioner behandlades förra riksmötet i betänkande 2010/11:SkU20 Allmänna motioner om taxering, skattebetalning och folkbokföring.

Motionsyrkandena återges i förteckningen över behandlade förslag, se bilagan.

Bakgrund

Riksdagen har beslutat om en ny reglering av skatteförfarandet fr.o.m. den 1 januari 2012 (prop. 2010/11:165, bet. 2011/12:SkU3). Ett tiotal lagar har upphävts och ersatts med en sammanhållen reglering av skatteförfarandet i en ny lag, skatteförfarandelagen.

Den nya skatteförfarandelagen innebär att mängden bestämmelser minskar och att behovet av hänvisningar mellan olika lagar försvinner nästan helt. Obefogade skillnader i sak har lösts när bestämmelserna samlats i den nya lagen. När definitioner och förklaringar samlats i en enda lag har det tydliggjorts vilka definitioner som behövs och vilka som kan undvaras, och detta har skapat goda förutsättningar för att samordna och strama upp den tidigare något röriga begreppsapparaten. Genom att samla skatteförfarandet i en enda lag har också förutsättningarna för att i framtiden hålla en hög kvalitet på lagstiftningen förbättrats.

Övergången till en ny reglering av skatteförfarande har också inneburit en rad sakliga förbättringar. Ett generellt system med deklarationsombud har införts, mervärdesskatt ska alltid redovisas i skattedeklarationen, juridiska personers deklarationstidpunkter fördelas över året, kostnadsröntan i skattekontosystemet har gjorts mer enhetlig, möjligheten att få anstånd med betalning av skatt är mer generös, möjligheterna att justera en preliminärskattdebitering förbättras etc.

Skattenämnderna har avskaffats. I stället ska särskilt kvalificerade beslutsfattare besluta i vissa omprövningsärenden. De kvalificerade beslutsfattarna ska besluta i alla skatteärenden, till skillnad från skattenämnderna som bara beslutade i inkomstbeskattningsärenden. På fastighetstaxeringsområdet finns skattenämnderna kvar.

Rättssäkerheten har också förbättras vid uttag av skattetillägg. De fasta nivåerna för delvis befrielse från skattetillägg har tagits bort, utrymmet för frivillig rättelse är större, och normalt tillgängligt kontrollmaterial får ökad betydelse för bedömningen om skattetillägg ska tas ut. Procentsatsen för skattetillägg för den som inte har gjort skatteavdrag har sänkts till 5 procent.

I ärendet har regeringen aviserat att det finns skäl att ytterligare utreda hur rättssäkerheten kan stärkas inom ramen för det befintliga systemet. En fråga som utreds gäller skattetilläggen och rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger enligt artikel 4.1 i det sjunde tilläggsprotokollet till den europeiska konventionen av den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Andra frågor som utreds är nivåerna på skattetillägg och frågor om normalt tillgängligt kontrollmaterial samt risken för skatteundandragande. Det framgår vidare att regeringen anser att utformningen av bestämmelserna om tredjemansrevision och ersättning för kostnader för ombud, biträde eller utredning bör utredas i syfte att ytterligare stärka rättssäkerheten.

Utskottet har vid sin beredning av ärendet delat regeringens bedömning att det finns skäl att ytterligare utreda hur rättssäkerheten kan stärkas och understrukit vikten av att utredningsarbetet bedrivs skyndsamt.

Utskottet har vidare uppmärksammat att ett stort antal företag kommer att behöva lämna två deklARATIONER vid olika tidpunkter varje år fr.o.m. 2014. Bakgrunden är mervärdesskattedirektivets regler om att deklARATION ska lämnas inom en viss tid efter redovisningsperiodens slut. Frågan har bl.a. tagits upp i en motion (S). Utskottet uttalade att det är viktigt att alla ansträngningar görs för att lösa detta problem och har i ärendet utgått från att regeringen kommer att undersöka möjligheterna att få igenom ett undantag från direktivet.

Utskottets överväganden

Skatte- och avgiftskontroll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslagen om skatte- och avgiftskontroll med hänvisning till att regeringen redan bedriver ett arbete som syftar till att komma till rätta med skattefusk, skatteflykt och svartarbete och att de förslag som motionärerna vill se genomförda bereds inom Regeringskansliet.

Jämför reservationerna 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Bakgrund

Avtal om informationsutbyte

Riksdagen har under senare år godkänt en rad avtal om informationsutbyte med andra länder. Avtalen ansluter nära till den modell (Agreement on Exchange of Information on Tax Matters; modellavtalet) som Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) utarbetat för bilaterala avtal om informationsutbyte i skatteärenden och ger möjlighet att utbyta upplysningar i skatteärenden och möjlighet för representanter för myndigheter i det ena landet att närvara vid skatteutredning i det andra landet. Under 2011 har riksdagen godkänt avtal som innebär ökat informationsutbyte med Liechtenstein, Luxemburg, Saint Vincent och Grenaderna, Saint Kitts och Nevis, Monaco och Bahamas. Ett protokoll som uppdaterar avtalet med Schweiz med bestämmelser om utbyte av information i skatteärenden har undertecknats och ska enligt planen behandlas av riksdagen under våren 2012.

Global Forum

Global Forum skapades som ett led i OECD:s arbete med skatteparadisen och omstrukturerades i september 2009 för att ytterligare stärka arbetet. Målet är att alla länder och jurisdiktioner inte bara ska göra åtaganden och träffa avtal om att tillämpa internationella standarder för transparens och utbyte av information utan dessutom tillämpa avtalen på ett effektivt sätt. I syfte att kontrollera tillämpningen genomför Global Forum systematiska revisioner och redovisar resultatet i särskilda landrapporter. Avsikten är att genomföra ca 40 revisioner per år. Planerna sträcker sig till 2014, och Sveriges tillämpning kommer att revideras första halvåret 2012.

God förvaltning på skatteområdet

Vid Ekofinrådsmötet den 5 maj 2009 presenterade kommissionen ett meddelande om god förvaltning i skattefrågor. Med god förvaltning i skattefrågor avses transparens, informationsutbyte och rättvis skattekonkurrens, vilket uttalades i rådsslutsatser som antogs av Ekofinrådet den 14 maj 2008. Meddelandet är en uppföljning av G20-gruppens initiativ på detta område och redovisar samlat det arbete som pågår inom EU som innebär att principerna för god förvaltning i skattefrågor stärks. Det är fråga om inåtriktat arbete inom EU, t.ex. det administrativa samarbetet som följer av handräcknings-, sparande- och indrivningsdirektiven. Det är även fråga om utåtriktat arbete mot tredjeland där EU i samband med att man ingår olika former av avtal med tredjeland kräver åtaganden från avtalspartnern i detta avseende, vilket ger principerna ökad geografisk spridning. Det mest centrala utåtriktade arbetet som pågår är förhandlingarna om s.k. antibedrägeriavtal med fem närliggande tredjeländer.

Den 22 april 2010 följdes meddelandet från den 5 maj 2009 upp med ett särskilt meddelande om samarbete med utvecklingsländer för att främja god förvaltning i skattefrågor.

I januari 2010 nåddes en politisk överenskommelse om indrivningsdirektivet. En motsvarande överenskommelse nåddes i december 2010 om handräckningsdirektivet. Arbetet på EU-nivå är därmed avslutat rörande dessa direktiv. Indrivningsdirektivet har genomförts av Sverige (prop. 2011/12:15, bet 2011/12:SkU7) och en promemoria (pm 2012-02-06) om genomförande av handräckningsdirektivet har lagts fram av regeringen.

Därmed kvarstår arbetet med sparandedirektivet och antibedrägeriavtalen med tredjeländer. Även det fortlöpande arbetet inom högnivågruppen för uppförandekoden för företagsbeskattning ingår i god förvaltning på skatteområdet.

Sparandedirektivet

Syftet med sparandedirektivet (2003/48/EG) är att sörja för en effektiv beskattning av inkomster från sparande i form av räntebetalningar över gränserna. Räntebetalningar till förmån för bolag och andra juridiska personer omfattas inte av direktivet. Med räntebetalningar avses räntor som betalats till eller krediterats ett konto och som härrör från fordringar av alla slag. Vidare avses med räntebetalning upplupen eller kapitaliserad ränta i samband med försäljning, återbetalning eller inlösen av fordringar. Som räntebetalning anses också utdelning från fondföretag i fråga om räntor samt inkomster från försäljning, återbetalning eller inlösen av andelar i fondföretag som investerat mer än 40 procent av sina tillgångar i fordringar.

Grunden för direktivet är utbyte av information som möjliggör en effektiv beskattning i den medlemsstat där den enskilde har sin hemvist. Informationsutbytet är automatiskt och uppgifterna ska vidarebefordras minst en gång om året senast sex månader efter beskattningsårets utgång.

Kommissionen föreslog den 13 november 2008 en rad ändringar i direktivet. De viktigaste ändringarna gäller definitionen av räntebetalningar, som föreslås bli vidare än i dag. Vidare föreslås att direktivets räckvidd utvidgas till att under vissa förhållanden omfatta räntebetalningar som vissa subjekt och juridiska konstruktioner erhåller och som går till fysiska personer som i sista hand är faktiska betalningsmottagare.

Förslaget ingår numera i ett paketet med förslag om god förvaltning på skatteområdet. Paketet har funnits på Ekofinrådets dagordning för överenskommelse vid flera tillfällen. Någon överenskommelse kring förslaget till ändringar i sparandedirektivet har ännu inte nåtts.

Antibedrägeriavtal

Enligt mandat från rådet inledde kommissionen 2006 förhandlingar med Liechtenstein om ett avtal om rättsligt samarbete för att bekämpa bedrägerier och annan olaglig verksamhet som skadar EU:s medlemsstater och Liechtensteins finansiella intressen (antibedrägeriavtalet).

Sedan Liechtenstein i mars 2009 gjort ett ensidigt politiskt åtagande om att acceptera OECD:s standard för informationsutbyte i skatteärenden, utvidgades förhandlingarna till att även omfatta direkta skatter och därtill kopplat informationsutbyte i administrativa skatteärenden i enlighet med OECD:s standard.

Kopplat till detta avtal finns även frågan om att ge kommissionen mandat att förhandla om liknande avtal med Andorra, Monaco, San Marino och Schweiz. Dessa stater har liksom Liechtenstein ett nära samarbete med EU, varför avtalen är viktiga. Beträffande Schweiz är det fråga om att komplettera ett redan befintligt antibedrägeriavtal, främst vad avser avtalets tillämpningsområde för direkta skatter och informationsutbyte i administrativa skatteärenden i enlighet med OECD:s standard.

Det har ännu inte gått att nå någon överenskommelse om antibedrägeriavtalet med Liechtenstein och mandat för förhandlingar med övriga relevanta tredjeländer.

Uppförandekoden

Uppförandekoden tar sikte på ”skatteåtgärder” – i lagar, andra författningar eller administrativ praxis – som har eller kan få betydande inverkan på var inom gemenskapen ekonomisk verksamhet förläggs. Skatteåtgärder som innebär en påtagligt lägre effektiv beskattningsnivå än den som normalt tillämpas i medlemsstaten i fråga anses potentiellt skadliga och omfattas därför av koden.

Enligt koden åtar sig medlemsstaterna att inte införa nya skadliga skatteåtgärder (standstill eller frysning) samt att se över nuvarande bestämmelser och gällande praxis och avveckla de skatteåtgärder som gruppen anser vara skadliga (rollback eller avveckling). Uppförandekodgruppen har fortsatt sitt arbete med att se till att inga nya skadliga åtgärder införs och att övervaka att de skatteåtgärder som tidigare bedömts som skadliga verkli-

gen avvecklas. Därutöver har gruppen behandlat vissa andra frågor som ingår i gruppens arbetsprogram (antimissbruk, förhållandet till tredjeländer, öppenhet och informationsutbyte om internprissättning samt administrativ praxis).

Uppförandekodgruppen är en högnivågrupp och har en vald ordförande.

Kommissionens arbetsprogram 2012

I sitt arbetsprogram för 2012 aviserar kommissionen en skärpning av EU:s strategi för skydd mot icke samarbetsvilliga jurisdiktioner utanför EU (skatteparadis och aggressiv skatteplanering). Ett förslag kommer att läggas fram under fjärde kvartalet 2012.

Penningtvätt

Regeringen beslutade i augusti 2010 att en särskild utredare ska se över kriminaliseringen av penningtvätt och vissa därmed sammanhängande frågor (dir. 2010:80). Utredaren ska överväga om kriminaliseringen av penningtvätt behöver förenklas och förtydligas. I det ingår att ta ställning till om det straffbara området för penningtvätt bör utvidgas. Uppdraget kommer att redovisas i mars 2012.

Myndigheternas samarbete mot grov organiserad brottslighet

I betänkande SOU 2011:80 Informationsutbyte vid samarbete mot grov organiserad brottslighet föreslås att Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Migrationsverket, Rikspolisstyrelsen, Säkerhetspolisen, polismyndigheter, Skatteverket, Tullverket och Åklagarmyndigheten ska få möjlighet att besluta om informationsutbyte vid samarbete mot grov organiserad brottslighet i ett enskilt fall. Besluten ger de inblandade myndigheterna möjlighet till ett helt fritt uppgiftsutbyte utan att sekretessregler som t.ex. generalklausulen (10 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen) behöver tillämpas. Ändamålsbestämmelserna i berörda registerlagar föreslås bli ändrade så att det är klart att ett sådant utbyte ingår i ändamålet med myndigheternas personuppgiftsbehandling.

Personalliggare

Den som bedriver restaurang- eller frisörverksamhet ska föra en personalliggare och i denna dokumentera nödvändiga identifikationsuppgifter för näringsidkaren och löpande dokumentera nödvändiga identifikationsuppgifter för de personer som är verksamma i näringsverksamheten. Skyldigheten att föra personalliggare gäller dock inte för enskild näringsverksamhet där bara näringsidkaren, dennes make eller barn under 16 år är verksamma, eller fåmansföretag eller fåmanshandelsbolag där bara företagsledaren, dennes make eller barn under 16 år är verksamma.

Personalliggarutredningen har haft i uppdrag att bedöma om kravet på personalliggare bör utvidgas till bygg- och tvätteribranscherna. Utredningen redovisar sina slutsatser i departementspromemorian Närvaroliggare och kontrollbesök (Ds 2009:43). En enkät som utredningen genomfört visar att en majoritet av restaurang- och frisörföretagen ger personalliggarna ett gott betyg. De anser att personalliggarna har lett till minskat svartarbete och en sundare konkurrens. Utvärderingen visar att de redovisade lönerna i restaurangbranschen ökade under perioden 2007–2008 med mellan 1 och 1,5 miljarder kronor. Det motsvarar mellan 4 000 och 6 000 årsarbetskrafter. I frisörbranschen hade personalliggarna effekt direkt efter införandet, men effekterna har sedan avtagit.

Utredningen föreslår att personalliggare även införs i bygg- och tvätteribranschen. Vidare föreslås vissa förändringar i bestämmelserna om kontrollavgift och vite.

Byggbranschen i samverkan

För att försvåra för oseriösa aktörer har Byggbranschen i samverkan lagt fast ett åtgärdsprogram – Krafttag mot svartarbete – med bl.a. följande rubriker.

- Inför legitimationsplikt och närvaroredovisning på byggarbetsplatserna (ID06)
- Ställ krav på närvaroredovisning i kontraktshandlingarna
- Låt Skatteverket göra oanmälda arbetsplatsbesök
- Inför ett höjt och permanent ROT-avdrag
- Gör företags skattestatus tillgänglig elektroniskt för privata aktörer
- Utveckla Skatteverkets informationsverksamhet
- Specificera skatteinbetalningar på individnivå
- Försvåra möjligheterna att missbruka olika välfärdssystem
- Inför omvänd skattskyldighet för moms
- Löpande kontroll av företag med F-skatt
- Vidta åtgärder mot ”målvakter” i fåmansföretag
- Krav på skriftlighet vid uthyrning av arbetskraft
- Kommunicera etiska regler/förhållningssätt
- Opinionsbilda brett mot svartarbete

Certifierade kassaregister

Den som säljer varor eller tjänster mot kontant betalning måste sedan den 1 januari 2010 ha ett certifierat kassaregister. Till kontant betalning räknas även betalning med kontokort. Undantag gäller bl.a. för taxi, distans- och hemförsäljning, försäljning av varor eller tjänster mot betalning i automat, automatspel och torg- och marknadshandel. Vidare är lagen inte tillämplig för den som endast i obetydlig omfattning säljer varor eller tjänster mot kontant betalning. Av Skatteverkets Allmänna råd (SKV A 2009:2) fram-

går att det med obetydlig omfattning avses en försäljning inklusive mervärdesskatt under ett räkenskapsår om tolv månader som är mindre än fyra prisbasbelopp, vilket under 2011 uppgår till 171 200 kronor.

Skatteverket får göra kontrollbesök utan att anmäla det i förväg och får ta ut en kontrollavgift på 10 000 kronor om kassaregister saknas, inte uppfyller föreskrifternas krav eller inte är anmält i tid eller om uppgifterna i kassaregistret inte har sparats, belopp inte slås in eller kunden inte får något kvitto. Sker en ny överträdelse inom ett år är avgiften 20 000 kronor. Syftet med lagen är att skydda seriösa företagare inom kontanthandeln mot illojal konkurrens.

I Skatteverkets rapport Konsumenterna kan skapa schysst konkurrens och minska skattefelet (juni 2011) uppskattas skattefelet inom kontanthandelsbranscherna, exklusive taxi, till 20 miljarder kronor årligen. I rapporten framhålls att kassaregisterlagens kvittokrav är centralt och innebär att kunderna kan bidra till att reglerna om registrering av all kontant försäljning i kassaregister efterlevs. I rapporten anförts att det fortfarande är för tidigt att analysera effekterna av kassaregisterlagen, men att det redan nu går att se att den redovisade omsättningen har ökat kraftigt i flera av de branscher där många företag omfattas av den nya kassaregisterlagen.

Torg- och marknadshandel

Den som upplåter en plats för torg- och marknadshandel ska dokumentera nödvändiga identifikationsuppgifter för den som platsen upplåts till och för dennes företrädare. Om inte platsupplåtaren fullgjort anteckningsskyldigheten kan Skatteverket överväga en kontrollavgift om 2 000 kronor för varje upplåtelsefall.

Skatteverkets riksprojekt Kontanthandel har i en rapport den 31 januari 2011 sammanställt sina iakttagelser och slutsatser efter den kontroll av torg- och marknadshandeln som genomförts 2008–2010. I rapporten anförts att avsaknaden av kassaregister inom torg- och marknadshandeln mer eller mindre omöjliggör en kontroll av de uppgifter som näringsidkarna lämnar till Skatteverket och att ett krav på certifierade kassaregister skulle medföra att Skatteverket får betydligt effektivare och enklare metoder att kontrollera och stämma av att intäktsredovisningen är korrekt.

Omvänd moms och entreprenadavdrag

I departementspromemorian Byggentreprenadavdrag samt omvärd skattskyldighet (moms) (Ds 2004:43) lämnades förslag till ett s.k. byggentreprenadavdrag och omvärd skattskyldighet inom byggsektorn. Förslagen utgjorde en omarbetning och vidareutveckling av Bygghandelskommissionens förslag. När det gäller byggentreprenadavdraget föreslogs i promemorian ett system som innebär att den som ger någon i uppdrag att utföra byggverksamhet ska göra ett avdrag från den ersättning som betalas för uppdraget (byggent-

reprentadavdrag). Det avdragna beloppet tillhör uppdragstagaren men ska betalas in till Skatteverket. Byggentreprentadavdraget får sedan användas för att säkerställa att uppdragstagaren betalar sina skatter och avgifter.

Regler om omvänd skattskyldighet har införts i mervärdesskattelagen för att motverka undandragandet av mervärdesskatt inom byggsektorn, och reglerna trädde i kraft den 1 juli 2007. Något byggentreprentadavdrag infördes inte. I proposition 2005/06:130 anförde den dåvarande regeringen att remissinstanserna ifrågasatt byggentreprentadavdragets effektivitet när det gäller att stävja skatteundandragande och att regeringen med hänsyn till detta inte var beredd att lämna något förslag till lagstiftning om ett byggentreprentadavdrag.

Skatteverket fick i regleringsbrevet för 2009 i uppdrag att utvärdera den omvända skattskyldigheten för mervärdesskatt och redovisade uppdraget i mars 2010. I rapporten anfördes följande när det gäller reglernas effektivitet:

Utifrån det som framkommit i Skatteverkets kontrollinsatser kan konstateras att bestämmelserna slår effektivt mot enskilda undandraganden inom tillämpningsområdet. Innan införandet av den omvända skattskyldigheten var det ofta förekommande att underentreprenörer efter att ha utfört byggtjänster eller tillhandahållit personal underlät att redovisa och betala den utgående skatten som de fakturerat sina uppdragsgivare. Genom införandet av den omvända skattskyldigheten har denna möjlighet till undandragande upphört då sådana byggtjänster som omfattas av regelverket inte längre ska faktureras med mervärdesskatt.

När fråga är om organiserade undandraganden är bilden av effektiviteten en något annan. Regelverket visar sig effektivt i vissa fall medan det i andra fall är osäkert om reglerna motverkar skatteundandragande.

I fråga om regelverkets effektivitet att motverka undandraganden av mervärdesskatt är det viktigt att framhålla att effektiviteten är beroende av att de företag som berörs innehar tillräckliga kunskaper om regelverket.

Skatteverket har vid utvärderingen kunnat se att bestämmelserna har haft positiva effekter i form av ökad redovisning av utgående skatt inom byggsektorn med ca 700 miljoner kronor under 2008.

Taxibranschen

Ett förslag om redovisningscentraler för taxi har bl.a. lagts fram i SOU 2004:102 Svarttaxi. Skatteverket begärde i en skrivelse till regeringen den 4 november 2010 att obligatoriska redovisningscentraler (tömningscentraler) infördes.

För att uppnå inte bara en ökad rättvisa i beskattningen utan även skapa en likformighet i möjligheten att kontrollera företag inom taxinäringen behövs obligatoriska redovisningscentraler. Tillräckligt med underlag finns enligt Skatteverkets mening – både från 2004 års utredning och från remissyttrandena över denna. Vad som krävs nu är bl.a. en reglering av hur taxameter tömningar ska ske, hur lagring ska ske, hur Skatteverket ska få åtkomstmöjligheter till lagrade uppgifter, vilken myndighet som ska ha redovisningscentralerna som sitt ansvarsområde samt närliggande frågor. Samtliga dessa frågor finns dock belysta i det utkast till lagrådsremiss som tidigare nämnts.

En fråga – som Svenska Taxiförbundet och Skatteverket diskuterat – är vem som får äga en redovisningscentral. Enligt Skatteverkets mening kan en sådan ägas gemensamt av enskilda åkare såsom ägandet är i dag av många större beställningscentraler (taxiväxlar). Den enskilde taxiägarens inflytande är minimalt. När det gäller mindre centraler med bara ett fåtal ägare och där det enskilda inflytandet kan vara betydande bör lagringen av taxameteruppgifterna och myndigheternas tillsyn av redovisningscentralerna bli reglerad så att enskilda taxiåkare inte har möjlighet komma åt eller ändra i lagrad information, varken i taxametern eller i redovisningscentralen.

Ovanstående synpunkt på ägandet av större centraler grundar sig främst på de erfarenheter som Skatteverket fått när uppgifter begärts från beställningscentralerna. Skatteverket har den uppfattningen att – så vitt kan bedömas – ingen manipulation eller annan ändring skett av de uppgifter som hitintills ”tömts” hos beställningscentralerna och som senare lämnats till Skatteverket – detta oberoende av ägandeform av centralen.

Skatteverket hemställer därför att obligatoriska redovisningscentraler införs för taxametrar inom taxinäringen. Härigenom ”säkras” inte bara möjligheten för kontroll av skatter och avgifter. Dessutom uppnås en enhetlighet i Skatteverkets möjlighet att – efter begäran – få fram ett mer korrekt underlag för kontroll av skatter och avgifter.

En alternativ metod att angripa fusket har undersökts inom utredningen för vägtrafikregister. I utredningens betänkande SOU 2010:76 Transportstyrelsens databaser på vägtrafikområdet – integritet och effektivitet anfördes bl.a. följande:

De negativa effekterna av att taxifordon med brister i taxameterutrustningen används i yrkesmässig trafik bör enligt vår uppfattning motarbetas. Vi föreslår därför att uppgifter från taxameterbesiktningen, bl.a. var besiktningen har utförts och uppgifter från de ackumulerade registren, ska registreras centralt. Härigenom skapas enligt vår mening goda förutsättningar för att förebygga att uppgifter av betydelse för kontrollen av taxinäringen försvinner eller undanhålls.

De uppgifter från taxameterbesiktningar som registreras ska således få användas för att utgöra stöd för polisens kontroll av taxameterutrustningens beskaffenhet och funktion samt för Skatteverkets skattekontroll och revision av inkomst i taxirörelse och för SWEDAC:s tillsyn av de ackrediterade verkstäder som utför taxameterbesiktningar. Vi föreslår att uppgifterna ska registreras i Transportstyrelsens tillståndsdatabas. Tillgång till uppgifterna föreslår vi ska kunna ges genom direktåtkomst.

Inkomstsuppgift per individ och månad

Utredningen om elektroniska inkomstsuppgifter per individ och månad har i betänkande SOU 2011:40 Månadsuppgift – snabbt och enkelt föreslagit att uppgift om utgiven ersättning och förmån som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst ska lämnas varje månad och att den årliga kontrolluppgiften för intäkt i inkomstslaget tjänst tas bort.

Månadsuppgiften ska innehålla samma uppgifter som enligt nu gällande regler för årlig kontrolluppgift. Månadsuppgiften ska dessutom innehålla uppgift om sjuklön eller kompletterande ersättningar i samband med sjukdom eller föräldraledighet. Om ersättningen avser annan tid än den aktu-

ella månaden ska uppgiftslämnaren ange detta samt vilken period ersättningen avser. Anledningen till att nya uppgifter ska lämnas är att Försäkringskassan behöver dessa i sin ärendehantering.

De uppgifter som lämnats av en uppgiftslämnare under en månad kommer att ligga till grund för skattedeklarationen. Vid det elektroniska deklara-tionsförfarandet ska Skatteverkets e-tjänst summera de uppgifter som lämnats av en viss arbetsgivare eller uppgiftslämnare. Summan av dessa uppgifter ska anges i den elektroniska skattedeklarationen. Skatteverket överför sedan underlaget till skattedeklarationen till uppgiftslämnaren som ska skriva under deklara-tionen. På detta sätt försvinner en del av uppgifts-lämnarnas arbete med att fylla i skattedeklara-tionerna. Detta gäller för dem som väljer att deklarerat elektroniskt. Risken för felaktigt deklarerade be-lopp till följd av summerings- och beräk-ningsfel minskar också. Detta kommer enligt utredningen att innebära minskade kostnader för såväl arbets-givare som Skatteverket.

Utredningen föreslår att månadsuppgifter ska lämnas till Skatteverket.

Motionerna

I motion 2011/12:Sk206 av Hans Linde m.fl. (V) an-förs att en handlings-plan mot kapitalflykt bör tas fram för att tydliggöra hur Sverige kan agera både nationellt och internationellt för att begränsa kapitalflykten (yrkande 1) och att Sverige bör verka för att det kommer till stånd automa-tiska och multilaterala informationsutbytesavtal på global nivå (yrkande 3).

I motion 2011/12:Sk212 av Billy Gustafsson (S) an-förs att det finns ett behov av en lagstiftning som mer effektivt stävjar skattefusk och den svarta ekonomin.

I motion 2011/12:Sk301 av Raimo Pärssinen (S) yrkande 1–5 föreslår motionären att kravet på personalliggare utvidgas till bygg- och tvätteribrans-chen. Riksdagen bör fatta beslut om detta krav och lagändringarna kan utformas i enlighet med det förslag som lagts fram i Personalliggarutred-ningens departementspromemoria Ds 2009:43 Närvaroliggare och kontroll-besök.

I motion 2011/12:Sk302 av Raimo Pärssinen (S) an-förs att Månadsupp-giftsutredningen på ett utomordentligt sätt har utrett och berett det viktiga kravet på månadsuppgift om lön. Riksdagen bör på eget initiativ fatta beslut om att genomföra utredningens förslag. Månadsuppgifter kan sedan läggas till grund för kontrollbesök med samma utformning som den nuva-rande personalliggarkontrollen.

I motion 2011/12:Sk336 av Finn Bengtsson m.fl. (M) yrkandena 1–3 begärs att en översyn av kravet på certifierade kassaregister genomförs innan tillämpningsområdet utvidgas. Det är möjligt att kassakravet har haft en negativ effekt på näringsverksamheten inom kontanthandeln, och kvit-tokravet utgör ett slöseri med papper.

I motion 2011/12:Sk347 av Betty Malmberg (M) anförs att torg- och marknadshandeln inte går att jämföra med vanligt affärsidkande. För att få verksamheten att gå runt saluför en betydande del av knallarna sina produkter genom att hyra ett större antal platser. Gräddbulle- eller godisförsäljare som har sex till åtta platser på en marknad är inte ovanligt. Dessa platser ligger ofta på 3 meters försäljningsyta. Det innebär att denna försäljare skulle tvingas inhandla åtta kassapparater för att täcka en försäljningsyta på sammanlagt 18–24 meter. Det är naturligtvis orimligt och kommer att medföra effekter som kraftigt urholkar knallarnas möjligheter att fortsätta sin verksamhet. Tills vi vet mer om resultatet av den nya lagen bör regeringen överväga att låta torg- och marknadshandlare slippa tvånget med kassaapparater.

I motion 2011/12:Sk355 av Hans Olsson (S) yrkandena 1 och 2 anförs att ett problem med kassaregisterlagen är att bara fyra av tio tar kvitto vid exempelvis restaurangbesök eller blomsterköp. Vare sig kunden vill ha det eller ej så skrivs i dag också papperskvittot ut, vilket känns som slöseri. Det bör finnas en teknik som gör det möjligt att kvittera elektroniskt och därmed göra papperskvittot obehövligt.

I motion 2011/12:Sk359 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 1–5, 7 och 8 lägger motionärerna fram förslag om en rad åtgärder i syfte att skapa en enklare och bättre skattekontroll. Motionärerna vill att kraftfulla åtgärder vidtas mot dem som undanhåller inkomster från beskattning. De vill ha en effektivare bekämpning av penningtvätt och föreslår att penningtvätt ska betraktas som ett separat brott samt att andra förändringar ska vidtas för att underlätta bekämpningen. För att förenkla föreslås att beloppsgränserna för beskattning och kontrolluppgift vid ersättning för arbete höjs till 1 000 kronor för näringsidkare och till 3 000 kronor för privatpersoner. Personal- eller närvaroliggare och oannonserade kontrollbesök bör införas i bygg- och tvätteribranscherna för att sedan utvidgas till alla relevanta branscher. Månadsredovisning av anställdas skatter och arbetsgivaravgifter bör införas i enlighet med de förslag som lagts fram av Månadsuppgiftsutredningen. Motionärerna vill se över de eventuella möjligheterna att införa ett entreprenadavdrag i bygg- och anläggningsbranschen, vilket är ett första steg. För att framgångsrikt slutföra arbetet mot skattefusk i taxibranschen föreslår motionärerna att redovisningscentraler införs. För utbetalning av avdrag för hushållsnära tjänster från Skatteverket bör ett krav på kvitto införas där kunden intygar att arbetet verkligen utförts. Såväl utförare som kund ska kunna lagföras om den kvitterade tjänsten inte utförts eller utförts till en annan kostnad än den uppgivna. Skatteverket ska göra kontroller av kvitton före sina utbetalningar.

I motion 2011/12:Sk361 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 29 och 30 anför motionärerna att det måste vara enkelt att redovisa och betala skatt på ett korrekt sätt. Möjligheterna till skatteplanering bör vara små. Skatterna bör därför vara så likformiga som möjligt, med få undantag och särregler. Reglerna bör också medverka till att det är attraktivt att redovisa

och betala skatt på ett korrekt sätt, t.ex. genom sambandet mellan taxerad inkomst och ersättning i socialförsäkringarna. Det är vidare viktigt att skattemyndigheter, tull och rättsväsen har resurser och möjligheter att kontrollera att reglerna följs samt bekämpa skatte- och bidragsfusk. Motionärerna anför vidare att det saknas en rad verktyg för att begränsa svartjobb och annat nationellt skattefusk. Systemet med personal- eller närvaroliggare och oannonserade kontrollbesök har ännu inte införts och inte heller förslaget om månadsuppgifter. Vidare har taxibranschen efterfrågat kontroll via redovisningscentraler men något förslag har inte lagts fram. Penningtvätt bör betraktas som ett separat brott och andra åtgärder vidtas för att underlätta bekämpningen. Det handlar enligt vad som anføres om ett antal viktiga förslag som i princip är färdigutredda och klara för lagstiftning.

I motion 2011/12:Sk377 av Pernilla Gunther (KD) anför motionären att kravet på kassaregister har skärpt situationen i många butiker, restauranger och kaféer som måste kunna lämna kvitto till kunden och att det krävs en uppföljning. Det är viktigt med en levande stadskärna, där torg- och marknadshandel är en trivsam del, både för invånarna och för besökare. Om undantaget tas bort i kassalagen för dessa verksamheter, är risken stor att merparten försvinner. Kravet på en likadan kassautrustning för dessa mobila småföretag som för butiker är fel väg att gå.

I motion 2011/12:Sk390 av Karin Nilsson och Helena Lindahl (båda C) vill motionärerna göra regeringen uppmärksam på behovet av att förenkla administrationen för småföretagare vid anställning av tillfällig personal. Det finns en del mindre fåmansföretag som vid korta tider på året behöver ta in extra personal för att klara av tillfälliga arbetstoppar. Efter några veckor när den arbetsintensiva tiden är över ska företagaren hålla reda på en rad olika administrativa uppgifter som rör den tillfälliga anställningen. Detta är krångligt och tidsödande och borde kunna förenklas.

I motion 2011/12:Sk399 av Jacob Johnson m.fl. (V) yrkandena 5–9 lägger motionärerna fram förslag som syftar till att bekämpa svartarbete och skatteflykt. Motionärerna anför att erfarenheterna av personalliggare i frisör- och restaurangbranscherna har varit mycket goda och att det finns starka skäl att utvidga kravet på personalliggare till fler branscher. Bygg- och tvätteribranscherna kan vara sådana, liksom branscher som i hög utsträckning använder sig av underentreprenörer, t.ex. städ- och flyttbranscherna. Även möjligheten att genomföra oanmälda arbetsplatsbesök bör utökas. Vidare anføres det att det är en brist i dagens lagstiftning att en huvudentreprenör inte kan hållas ansvarig för villkoren hos en underentreprenör, trots att denne kan göra stora vinster på att köpa en tjänst som uppenbart är för billig för att vara laglig. Därför föreslås en nationell lagstiftning som reglerar huvudentreprenörernas ansvar för att skatter och sociala avgifter betalas in av de underentreprenörer de anlitar. Månadsuppgiftsutredningens förslag bör genomföras. Obligatoriska redovisningscentraler (tömningscentraler) bör införas för taxibranschen.

I motion 2011/12:Sk414 av Edward Riedl (M) anförs att de regler som gäller för den som anlitar en annan privatperson för enklare sysslor, exempelvis som barnvakt, bör ses över. Med dagens regler måste den som betalar en annan privatperson mer än 1 000 kronor per år rapportera detta till Skatteverket. En så låg summa kommer man lätt upp i om man bara anlitar barnvakten en timme per månad. Betalar man någon över 10 000 kronor per år måste man betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag på personens lön. Storleken på dessa summor har gällt i ett flertal år och det är därför hög tid att se över dem, kanske framför allt summan 10 000 kronor per år.

I motion 2011/12:Sk419 av Sven-Olof Sällström och Erik Almqvist (båda SD) föreslås att det bör tillsättas en utredning med målet att ta fram förslag på hur undantagen i kassaregisterlagen ytterligare ska begränsas. Faktorer som bör påverka möjligheten till undantag är t.ex. årsomsättning, om verksamheten är huvudsysselsättningen för en enskild person alternativt om företaget har anställd personal. Däremot bör det undvikas att alla näringsidkare omfattas av lagen. Småskalighet och möjligheten för människor att på deltid eller hobbybasis driva viss näringsverksamhet måste bevaras. Ett införande av kassaregisterkrav för samtliga näringsidkare skulle innebära att många småföretag tvingas sluta med verksamheten.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är det viktigt att skattereglerna har en utformning som stärker medborgarnas förtroende för skattesystemet och underlättar för dem att göra rätt för sig. Skattefel ska begränsas och skattebrott, skattefusk och skatteundandragande ska motverkas. Målet om en minskad administrativ börda för företagen måste härvid beaktas. Skattesystemet måste också uppfattas som legitimt därför att det finansierar bra offentlig verksamhet som människor vill betala för. Skatter och avgifter måste ligga på en rimlig nivå.

Skatteverkets undersökningar visar att det omfattande fusket med skatter och avgifter, och särskilt det utbredda svartjobbandet, har betydande negativa effekter. Det finns ett starkt samband mellan skattefusk och annan ekonomisk brottslighet. En stor andel av ekobrotten handlar om att företag använder svart arbetskraft eller fuskar med skatter och avgifter på annat sätt. De negativa effekterna av skatteundandraganden är många. Förutom att skattebördan vältras över på andra skattskyldiga medför fusket att konkurrensen snedvrids och att seriösa näringsidkare riskerar att slås ut av skattefusande konkurrenter. Ytterligare effekter vid utnyttjande av svart arbetskraft är bl.a. att sjukpenning och andra ersättningar inte kan beräknas utifrån lönen. Om vissa skattskyldiga kan skjuta över sin del av skatte- och avgiftsbördan på andra, rubbas dessutom respekten för den

demokratiska beslutsordningen. För att tilliten till rättssamhället ska kunna upprätthållas krävs att skattefusk och ekonomisk brottslighet bekämpas effektivt.

Regeringen har under senare år vidtagit en rad åtgärder mot orsakerna till skattefusket.

Genom att införa en avdragsrätt för hushållstjänster och ROT-tjänster och förenkla användningen av denna möjlighet har förutsättningar skapats för att bedriva verksamhet vitt inom en sektor som under decennier varit känd för svartarbete och skattefusk. Härigenom skapas trygga jobb för dem som arbetar i denna sektor. Det bör framhållas att en avgörande fördel med det förenklade HUS-avdraget, som innebär att rabatten lämnas direkt vid köpet, är att Skatteverket får en direktkontakt med de näringsidkare som utför arbetet och på det sättet kan informera om reglerna och även kontrollera att de följs. Möjligheterna att ingripa mot försök att missbruka systemet är därför goda.

Jobbskatteavdraget har gjort att beskattningen av arbetsinkomster sänkts kraftigt för låg- och medelinkomsttagare, vilket har minskat den s.k. skattekillen. Först när samhällsmedborgarna anser att beskattningen är rimlig kan acceptansen för skattesystemet öka och skatteundragandet minska.

Förmögenhetskatten har avskaffats, och detta skapar förutsättningar för ett återflöde av stora belopp från utlandet. Skatteverket handlägger ett stort antal ärenden med begäran om självrättelse från personer som placerat kapital utomlands, och intresset för självrättelse ökar allteftersom nätet av avtal om informationsutbyte stärks. Det är mycket viktigt att det svenska skattesystemet slår vakt om rättvisa i beskattningen. De skattskyldiga ska kunna känna sig säkra på att de regler som riksdagen beslutat gäller lika för alla.

Åtgärder mot avancerade förfaranden som används i syfte att undgå skatt har vidtagits. Möjligheten att använda s.k. interna räntesnurror har stängts. Dessa beräknades enligt Skatteverket medföra ett minskat skatteuttag med ca 7 miljarder kronor om året, och utrymmet har använts för en sänkning av företagets inkomstskatt. Skatteverket följer tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna och har även i uppdrag att bevaka frågan om huruvida skatteplanering vid t.ex. externa förvärv eller externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen. Regeringen har också tillsatt en företagsskattekommitté som ska se över reglerna om ränteavdrag. Inom området pågår fortfarande aggressiv skatteplanering som behöver åtgärdas. Det handlar om skatteupplägg med interna lån som skapas genom externa förvärv. Regeringen har nyligen lämnat ett uppdrag till Skatteverket att se över skatteplanering med ränteavdrag i välfärdssektorn och i Regeringskansliet pågår nu ett arbete med ett förslag på skärpta regler.

Även möjligheten att förpacka fastigheter i handelsbolag, det som kallas Pandoras ask, har stängts. Transaktionerna beräknades för taxeringsåren 2005–2007 uppgå till 54 miljarder kronor i förluster på handelsbolagsandelar och ytterligare 6,7 miljarder kronor för nedskrivning av lagerandelar. Bestämmelserna om beskattning av vissa penninglån har utvidgats till att

även omfatta lån från utländska juridiska personer, lån som lämnas till juridiska personer som är delägarbeskattade i utlandet samt lån som lämnas i strid med låneförbudet i stiftelselagen (1994:1220). Möjligheten att handla med underskotts företag har begränsats.

Det internationella samarbetet mot skatteflykt har fått förnyad kraft med anledning av finanskrisen, och ambitionerna på detta område har kunnat höjas. Ett uttryck för detta är den allt bredare uppslutningen kring kravet på en fullständig öppenhet i samarbetet kring skattefrågor. EU:s finansministrar betonade i sitt bidrag till G20:s finansministrars möte den 14 mars 2009 behovet av att skydda det finansiella systemet mot otillräckligt reglerade jurisdiktioner där det saknas öppenhet och samarbete samt efterlyste ett sanktionspaket. Vid G20:s toppmöte i London den 2 april 2009 kom stats- och regeringscheferna överens om att ingripa mot icke samarbetsvilliga jurisdiktioner, t.ex. skatteparadis, och förklarade att de var beredda att tillgripa sanktioner för att skydda sina offentliga finanser och finanssystem samt att banksekretessens tidevarv var över. I sitt arbetsprogram för 2012 aviserar kommissionen en skärpning av EU:s strategi för skydd mot icke samarbetsvilliga jurisdiktioner utanför EU (skatteparadis och aggressiv skatteplanering). Ett förslag kommer att läggas fram under fjärde kvartalet 2012.

Inom ramen för det nordiska samarbetet bedrivs sedan flera år ett arbete med inriktning på att förmå skatteparadisen att skriva bilaterala avtal med de nordiska länderna, och ett stort antal sådana avtal har ingåtts under det senaste året. Avtalen ansluter nära till OECD:s modell för bilaterala avtal om informationsutbyte i skatteärenden och ger möjlighet att utbyta upplysningar i skatteärenden och möjlighet för representanter för myndigheter i det ena landet att närvara vid skatteutredningar i det andra landet.

Efter att Schweiz under 2009 dragit tillbaka sin reservation mot artikel 26 i OECD:s modellavtal, i vilken en internationellt accepterad standard för informationsutbyte i skatteärenden kommer till uttryck, har Sverige och Schweiz kunnat inleda förhandlingar om att uppdatera skatteavtalet mellan länderna med bestämmelser om informationsutbyte enligt OECD:s standard. Förhandlingarna är slutförda och ett protokoll som uppdaterar avtalet ska enligt planen godkännas under våren. Även med Liechtenstein har förhandlingarna om informationsutbyte i skatteärenden enligt OECD:s standard slutförts och avtalet har uppdaterats.

Enligt mandat från rådet inledde kommissionen 2006 förhandlingar med Liechtenstein om ett avtal om rättsligt samarbete för att bekämpa bedrägerier och annan olaglig verksamhet som skadar EU:s medlemsstater och Liechtensteins finansiella intressen (antibedrägeriavtalet). Sedan Liechtenstein i mars 2009 gjort ett ensidigt politiskt åtagande om att acceptera OECD:s standard för informationsutbyte i skatteärenden, utvidgades förhandlingarna till att även omfatta direkta skatter och därtill kopplat informationsutbyte i administrativa skatteärenden i enlighet med OECD:s standard. Kopplat till detta avtal finns även frågan om att ge kommissionen mandat att förhandla om liknande avtal med Andorra, Monaco, San

Marino och Schweiz. Dessa stater har liksom Liechtenstein ett nära samarbete med EU, varför avtalen är viktiga. Beträffande Schweiz är det fråga om att komplettera ett redan befintligt antibedrägeriavtal, främst vad avser avtalets tillämpningsområde för direkta skatter och informationsutbyte i administrativa skatteärenden i enlighet med OECD:s standard.

Uppförandekodgruppens arbete med att motverka skadlig skattekonkurrens fortsätter. Inom EU är det inte godtagbart att ha skatteåtgärder som strider mot uppförandekodens principer. Det bör inte heller vara godtagbart för länder utanför EU att ägna sig åt skadlig skattekonkurrens. Ekofinrådet gav därför den 8 juni 2010 kommissionen i uppdrag att påbörja diskussioner med Schweiz och Liechtenstein om principerna och kriterierna i uppförandekoden. Kommissionens uppdrag är ett första steg i arbetet med att förmå Schweiz och Liechtenstein att följa uppförandekodens principer och avveckla sådana skatteåtgärder som inte är förenliga med dessa principer.

Även om anslutningen till OECD:s standard för informationsutbyte i skatteärenden ökar snabbt är det viktigt att de åtaganden om informationsutbyte som görs i avtalen inte förblir rena pappersprodukter. Inom OECD:s globala forum för transparens och informationsutbyte på skatteområdet genomförs därför landrevisioner. I en första fas bedöms regleringen och i en andra fas tillämpningen. G20 har vid mötet i Seoul, Korea, begärt att Global Forum påskyndar sina fas 1- och fas 2-revisioner. Antalet ingångna avtal överstiger nu 600, och revisionsprocessen väntas vid årets utgång ha resulterat i 60 landrapporter.

Inom OECD görs ansträngningar för att snabbt utveckla nätverket för utbyte av information på skatteområdet. Många mindre länder saknar de resurser som behövs för att på kort tid ingå ett stort antal avtal. Även större länder kan ha svårt att samla de resurser som krävs för att förhandla fram avtal med många små och avlägset belägna länder. Utvecklingsländer har samma resursproblem. För att underlätta för dessa länder att skapa ett nätverk av avtal har OECD utvecklat en teknik med multilaterala förhandlingar som förs i syfte att ingå bilaterala avtal. Modellen har utvecklats med det nordiska samarbetet på detta område som förebild. Tre pilotprojekt har startats och visat sig vara framgångsrika. Över 100 avtal har träffats eller är på väg att träffas som ett resultat av detta initiativ. Vidare förändrades i mars 2010 den konvention om handräckning i skatteärenden som tillkommit på svenskt initiativ och som utarbetats av Europarådet och OECD så att den uppfyller OECD:s standard för informationsutbyte i skatteärenden m.m. Konventionen har också öppnats för tillträde för länder som inte är medlemmar i OECD eller Europarådet.

För att öka effektiviteten i Skatteverkets kontrollarbete har särskilda åtgärder vidtagits.

Ett krav på användning av *certifierade kassaregister* inom kontantbranscherna gäller sedan den 1 januari 2010. Skatteverket genomför kontroller, och en kontrollavgift på 10 000 kronor tas ut av dem som inte följer reg-

lerna. Skatteverkets riksprojekt Kontanthandel sammanställde i en rapport den 31 januari 2011 sina iakttagelser och slutsatser efter den kontroll av torg- och marknadshandeln som genomförts 2008–2010. I rapporten anförts att avsaknaden av kassaregister inom torg- och marknadshandeln mer eller mindre omöjliggör en kontroll av de uppgifter som näringsidkarna lämnar till Skatteverket och att ett krav på certifierade kassaregister skulle medföra att Skatteverket får betydligt effektivare och enklare metoder att kontrollera och stämma av att intäktsredovisningen är korrekt. I Skatteverkets rapport Konsumenterna kan skapa schysst konkurrens och minska skattefelet (juni 2011) uppskattas skattefelet inom kontanthandelsbranscherna, exklusive taxi, till 20 miljarder kronor årligen. I rapporten framhålls att kassaregisterlagens kvittokrav är centralt och innebär att kunderna kan bidra till att reglerna om registrering av all kontant försäljning i kassaregister efterlevs. I rapporten anförts att det fortfarande är för tidigt att analysera effekterna av kassaregisterlagen, men att det redan nu går att se att den redovisade omsättningen har ökat kraftigt i flera av de branscher där många företag omfattas av den nya kassaregisterlagen

I flera motioner tar motionärerna upp *torg- och marknadshandeln* och dess speciella förutsättningar när det gäller möjligheterna att t.ex. införa ett krav på kassaregister. Utskottet kan konstatera att riksprojektet Kontanthandel funnit att de nuvarande kontrollmöjligheterna inte är tillräckliga och att man inom projektet har dragit slutsatsen att det krävs någon typ av förändring om det ska bli möjligt att kontrollera att intäktsredovisningen. Utskottet är inte berett föregripa arbetet med att hitta en lösning på detta problem och ser därför inte någon anledning att rikta tillkännagivanden till regeringen i denna del. Utskottet avstyrker motionerna.

I några motioner efterfrågas en bättre lösning på kassaregistrens kontrollproblem än *papperskvitton*. Motionärerna anser att mängden kvitton utgör ett miljö- och nedskräpningproblem. Utskottet är inte av någon annan mening än motionärerna och noterar att man inom Skatteverket följer teknikutvecklingen på området och för en dialog med branschen i syfte hitta lösningar som gör det möjligt att avvara papperskvitton. Utskottet ser mot denna bakgrund inte någon anledning att rikta tillkännagivanden till regeringen i denna del.

I flera motioner läggs det fram förslag om att det nuvarande kravet på *personalliggare* inom restaurang- och frisörbranscherna ska utvidgas till fler branscher, bl.a. byggbranschen.

Byggbranschens arbetsgivare och fackförbund har utarbetat ett särskilt åtgärdsprogram för vita arbeten inom byggsektorn. Bland annat har ett system för legitimationsplikt och närvaroredovisning på byggarbetsplatser utvecklats. Systemet används i dag på frivillig grund, men avsikten är att det ska ställas avtalskrav på att underentreprenörer följer reglerna om närvaroredovisning. I planerna ingår vidare att Skatteverket ska få möjlighet att oanmält besöka byggföretag och arbetsplatser för kontroll av närvaroredovisningen efter mönster från de regler som gäller för de branscher som

har ett krav på personalliggare. Ytterligare ett inslag som branschen bedömer som viktigt är att arbetsgivarens månatliga redovisning till Skatteverket ska göras på individnivå. På så sätt blir det svårare för oseriösa aktörer att upprätthålla en legitim fasad. I åtgärdsprogrammet ingår en rad ytterligare åtgärder som även de syftar till att göra det svårt att bedriva oseriös verksamhet inom byggsektorn.

Personalliggarutredningen föreslagit att personalliggare införs i bygg- och tvätteribranschen. Utredningens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet anser att regeringens fortsatta beredning av Personalliggarutredningens förslag bör avvaktas och är därför inte berett att tillstyrka tillkännagivanden till regeringen i denna del. Utskottet är inte heller berett att föreslå att riksdagen lagstiftar i frågan. Utskottet avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

När det gäller frågan om ett *entreprenadavdrag* inom byggbranschen har ett sådant föreslagits i departementspromemoria Ds 2004:43 Byggentreprenadavdrag samt omvänd skattskyldighet (moms). Förslaget remitterades, men remissinstanserna ifrågasatte bl.a. förslagets effektivitet när det gällde att stävja skatteundandraganden. Det blev därför aldrig aktuellt med ett genomförande av förslaget. Utskottet ser inte någon anledning att nu ta ställning för ett införande av detta förslag.

I motionerna föreslås också att förslaget om *månadsuppgift* genomförs. Utredningen om elektroniska inkomstuppgifter per individ och månad har föreslagit att uppgift om utbetald ersättning och förmån som utgör intäkt i inkomstslaget tjänst ska lämnas varje månad och att den årliga kontrolluppgiften för intäkt i inkomstslaget tjänst tas bort. Månadsuppgiften ska innehålla samma uppgifter som den nuvarande årliga kontrolluppgiften. Den ska dessutom innehålla uppgift om sjuklön eller kompletterande ersättningar i samband med sjukdom eller föräldraledighet. Anledningen till att nya uppgifter ska lämnas är att Försäkringskassan behöver dessa i sin ärendehantering. De uppgifter som lämnats av en uppgiftslämnare under en månad kommer att ligga till grund för skattedeklarationen. Vid det elektroniska deklarationsförfarandet ska Skatteverkets e-tjänst summera de uppgifter som lämnats av en viss arbetsgivare eller uppgiftslämnare. Summan av dessa uppgifter ska anges i den elektroniska skattedeklarationen. Skatteverket överför sedan underlaget till skattedeklarationen till uppgiftslämnaren som ska skriva under deklARATIONEN. På detta sätt försvinner en del av uppgiftslämnarnas arbete med att fylla i skattedeklarationerna. Detta gäller för dem som väljer att deklarerera elektroniskt. Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet anser att resultatet av regeringens beredning av det aktuella förslaget bör avvaktas och är därför inte berett att tillstyrka motionsförslagen om genomförande av förslaget. När det gäller motionsförslaget om enklare regler för näringsidkare som anställer tillfällig personal finns det

enligt utskottets mening också anledning att avvakta beredningen av förslaget om månadsuppgift eftersom det kan förväntas innebära en minskad administration även i dessa fall.

Taxibranschen tas upp i några motioner. Som framgår av den inledande redovisningen bereds nu två olika förslag för taxibranschen inom Regeringskansliet. Ett förslag på om redovisningscentraler för taxi har bl.a. lagts fram i betänkande SOU 2004:102 Svarttaxi, och Skatteverket begärde i en skrivelse till regeringen den 4 november 2010 begärt att obligatoriska redovisningscentraler (tömningscentraler) införs. En alternativ metod att angripa fusk har undersökts inom utredningen för vägtrafikregister. I utredningens betänkande SOU 2010:76 Transportstyrelsens databaser på vägtrafikområdet – integritet och effektivitet föreslås bl.a. att uppgifter från taxameterbesiktningen, bl.a. var besiktningen har utförts och uppgifter från de ackumulerade registren, ska registreras centralt. Härigenom skapas enligt utredningen goda förutsättningar för kontrollen av taxinäringen.

Utskottet noterar att trafikutskottet i sin behandling av dessa frågor våren 2011 (bet. 2010/11:TU12) betonade vikten av att en sund konkurrens råder inom taxinäringen och uttalade att det är väsentligt att de insatser som genomförs är genomtänkta, kostnadseffektiva och i övrigt väl avvägda i förhållande till de resultat som uppnås. Utskottet delar trafikutskottets bedömning och anser att resultatet av regeringens beredning av de aktuella förslagen bör avvaktas. Utskottet är således inte berett att nu tillstyrka några tillkännagivande till regeringen i denna del.

I en motion föreslås att avdrag för *hushållsnära tjänster* från Skatteverket ska kräva ett kvitto där kunden intygar att arbetet verkligen utförts. Om intyget inte stämmer ska både utföraren och beställaren kunna lagföras.

Utskottet vill framhålla att HUS-avdraget införts för att minska svartarbetet och att tekniken med en direkt utbetalning från Skatteverket till utföraren gör att möjligheterna att genomföra löpande kontroller är goda. De inblandade är kända genom de uppgifter som lämnas i ärendet. Utskottet kan inte utesluta att olika former av missbruk förekommer men anser att möjligheterna att utveckla kontrollmetoder är goda. Utskottet utgår från att regeringen följer utvecklingen när det gäller fusk på detta område och vidtar åtgärder om det skulle visa sig nödvändigt. Utskottet ser inte någon anledning att tillstyrka förslaget om ett kvitteringssystem inom HUS-avdraget.

I vissa motioner föreslås åtgärder som ska leda till en effektivare bekämpning av *penningtvätt* och det föreslås att penningtvätt ska betraktas som ett separat brott.

Utskottet anser att det är angeläget att arbetet med att minska de kriminella vinsterna fortsätter att utvecklas och konstaterar att regeringen, som ett led i detta arbete, i augusti 2010 utsåg en särskild utredare som ska se över kriminaliseringen av penningtvätt och vissa därmed sammanhängande frågor (dir. 2010:80). Utredaren ska överväga om kriminaliseringen av penningtvätt behöver förenklas och förtydligas. I det ingår att ta ställning till

om det straffbara området för penningtvätt bör utvidgas. Uppdraget kommer att redovisas i mars 2012. Utskottet delar motionärernas syn när det gäller vikten av att åtgärder vidtas för att bekämpa den grova brottsligheten. Men mot bakgrund av stundande utredningsförslag på området anser inte utskottet att det är nödvändigt med ett tillkännagivande till regeringen.

I några motioner föreslås att *beloppsgränserna* för beskattning och kontrolluppgift ska höjas för att göra det enklare för alla som tar emot ersättning för arbete. Det finns enligt utskottets mening skäl att vara restriktiv när det gäller att skapa ett utrymme för skattefria ersättningar för arbete. Risken för missbruk är uppenbar och möjligheterna till kontroll små om inte ersättningarna ska redovisas alls. Härtill kommer att en sådan reform kräver en finansiering som bör hanteras inom ramen för den sedvanliga budgetberedningen. I sammanhanget bör det påpekas att en höjning av kontrolluppgiftsgränsen skulle skapa en gråzon där den som mottagit ersättningen skulle tvingas korrigera sin förtryckta deklaration för att inte göra sig skyldig till skattebrott. Utskottet är inte berett att tillstyrka dessa förslag.

Utskottet kan konstatera att det pågår ett aktivt arbete på flera olika fronter som är inriktat på att komma till rätta med alla former av skattefusk och svartarbete. Det internationella samarbetet är bl.a. inriktat på att även länder och jurisdiktioner med små resurser ska ha möjlighet att delta och kunna använda den information som blir tillgänglig genom det avtalsnät som byggs upp. Med hänvisning till detta och då utskottet inte heller i övrigt ser någon anledning att tillstyrka förslagen om olika åtgärder på detta område avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

F-skatt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att en förutsättningslös utvärdering bör genomföras av de förändringar av näringsbegreppet som genomfördes den 1 januari 2009 i syfte att göra det möjligt för fler att få F-skatt. Utvärderingen ska gälla reformens effekter på skatteuppbörden, arbetsmarknaden, arbetstagarens ställning och företagandets villkor. Den ska bedrivas skyndsamt.

Riksdagen avslår ett motionsförslag om en utvärdering av företagares rättssäkerhet i skatteprocesser.

Jämför särskilt yttrande (S, V).

Bakgrund

Näringsverksamhet

Med näringsverksamhet avses enligt 13 kap. 1 § inkomstskattelagen förvärvsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt och självständigt. Med yrkesmässigt menas att verksamheten bedrivs varaktigt och med vinstsyfte. Verksamheten ska således kännetecknas av varaktighet, vinstsyfte och självständighet. Vid bedömningen av om en uppdragstagares verksamhet bedrivs självständigt ska det särskilt beaktas vad som avtalats med uppdragsgivaren, i vilken omfattning uppdragstagaren är beroende av uppdragsgivaren och i vilken omfattning uppdragstagaren är inordnad i dennes verksamhet.

Den uttryckliga bestämmelsen om hur bedömningen av en verksamhets självständighet ska göras infördes den 1 januari 2009 och syftar till att göra det möjligt för fler att få F-skatt (prop. 2008/09:62, bet. 2008/09:SkU18).

I praxis har den s.k. avbyttardomen (RÅ 2001 ref. 25) lett till att fler sökande anses bedriva näringsverksamhet. Rättsfallet rörde frågan om huruvida verksamhet som avbytare inom jordbruket kunde anses tillräckligt självständigt bedriven för att ses som näringsverksamhet. Domen tar inte enbart fasta på de omständigheter som finns när det gäller avbyttarverksamhet utan beskriver i huvuddrag problematik och praxis vid gränsdragningen mellan näringsverksamhet och tjänst. Domen bidrog till att man lämnade synen att vissa yrkeskategorier alltid anses som arbetstagare. Hur verksamheten faktiskt bedrivs har i stället fått en mer avgörande betydelse vid bedömningen av om näringsverksamhet bedrivs eller inte.

Skatteverket har i ett ställningstagande (Skatteverket 2008-12-11, dnr 131 751308-08/111) förtydligat hur en ansökan om F-skatt bör bedömas efter de förändringar som genomfördes den 1 januari 2009 i syfte att göra det möjligt för fler att få F-skatt. I ställningstagandet klargörs att exempelvis följande kategorier kan anses bedriva näringsverksamhet.

- Den som hyr ut sig själv för kortare uppdrag (kortare än två månader) till flera olika uppdragsgivare i syfte att ersätta ordinarie anställda till följd av tillfälliga behov av arbetskraft, t.ex. på grund av sjukfrånvaro eller arbetstopp kan anses bedriva näringsverksamhet förutsatt att det framgår att det är uppdragstagarens avsikt att bedriva uthyringsverksamheten som näringsverksamhet. Detta gäller även om förmedlingen av uppdragstagaren sker via ett bemanningsföretag.
- Säljare som arbetar på provisionsbasis och som har sitt tjänsteställe i bostaden eller i egen lokal kan anses bedriva näringsverksamhet eftersom han inte är inordnad i verksamheten.
- Dagbarnvårdare som tar hand om andras barn (regelmässigt tre barn eller fler) kan anses uppfylla kraven på näringsverksamhet om tillsynen sker i egen regi.

- Konsult, t.ex. ekonomi- eller it-konsult, som påbörjar sin näringsverksamhet med bara enstaka kunder och där den tidigare arbetsgivaren är en av kunderna kan anses bedriva näringsverksamhet förutsatt att det handlar om avgränsade uppdrag.
- Arbete som styrelseledamot, som inte är hänförligt till eget eller närståendes ägande i bolaget, bör kunna utgöra näringsverksamhet, antingen som ett led i en bedriven konsultverksamhet eller som egen verksamhetsgren om fortlöpande minst tre sådana uppdrag finns.

Däremot kan, enligt Skatteverkets ställningstagande, även efter förändringen den 1 januari 2009 följande verksamheter inte anses uppfylla kraven på näringsverksamhet.

- En verksamhet som bygger på att man hyr ut sig själv för längre uppdrag i syfte att ersätta ordinarie anställda kan normalt inte anses uppfylla kraven för näringsverksamhet även om parterna kommit överens om att uppdragstagaren ska utföra arbetet som näringsidkare. Det kan exempelvis gälla lärarvikarier, vikarierande sjukvårdspersonal eller chaufförer som ställer sin arbetskraft till förfogande till en och samma uppdragsgivare för en längre tid (två månader eller mer).
- En verksamhet som bygger på att man hyr ut sig själv för kortare uppdrag räknas inte som näringsverksamhet om det sker till endast enstaka uppdragsgivare.
- En barnflicka eller au pair som arbetar åt en familj och utför merparten av arbetet i familjens bostad kan inte anses bedriva näringsverksamhet.

I de fall där det klart framgår att uppdragstagaren är beroende av uppdragsgivaren och inordnad i dennes verksamhet på liknande sätt som uppdragsgivarens ordinarie personal, kan kravet på näringsverksamhet inte anses vara uppfyllt trots att partsviljan ger uttryck för att den beskrivna verksamheten ska utgöra näringsverksamhet.

Godkännande för F-skatt

Skatteverket ska efter ansökan godkänna den som uppger sig bedriva eller ha för avsikt att bedriva näringsverksamhet i Sverige för F-skatt.

Detta gäller emellertid inte

1. om det finns skälig anledning att anta att näringsverksamhet varken bedrivs eller kommer att bedrivas,
2. ansökan bara grundar sig på en delägares intäkter från ett svenskt handelsbolag, eller
3. den sökande a) inom de senaste två åren har brutit mot villkor som har meddelats eller på annat sätt missbrukat ett godkännande för F-skatt och missbruket inte är obetydligt, b) inte har redovisat eller betalat skatter eller avgifter i en utsträckning som inte är obetydlig, c)

inte har följt ett föreläggande att lämna inkomstdeklaration eller särskild uppgift eller har lämnat eller godkänt så bristfälliga uppgifter att de uppenbarligen inte kan läggas till grund för beskattning, d) har näringsförbud eller e) är försatt i konkurs.

Om det finns särskilda skäl får beslut om godkännande för F-skatt fattas trots hindren under punkt 3.

Ett godkännande för F-skatt gäller tills vidare.

Skatteförfarandelagen

Riksdagens beslut om ett nytt skatteförfarande innebär att F-skattsedeln har ersatts med ett godkännande för F-skatt och att rättsverkningarna knyts till godkännandet som sådant och åberopandet av detta.

Motionerna

I motion 2011/12:Sk359 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 6 föreslår motionärerna att det genomförs en översyn av effekterna av det vidgade näringsbegreppet. De anför att förändringen har medfört att antalet uppdragsgivare inte har någon avgörande betydelse och att det inte längre är något hinder att uppdragstagaren arbetar åt en enda uppdragsgivare. Det anses också problemfritt att en uppdragstagare startar sin verksamhet med den tidigare arbetsgivaren som sin första uppdragsgivare. I motion 2011/12:Sk361 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 10 och 11 anför samma motionärer att en översyn med anledning av det vidgade näringsbegreppet också bör omfatta behovet av begränsningar vid brottslighet. Motionärerna begär tillkännagivanden om att möjligheten att få F-skatt bör begränsas då sökanden varit inblandad i skattefusk eller annan ekonomisk brottslighet och att möjligheten att återkalla F-skatt bör utvidgas i dessa fall. En förnyad prövning ska kunna ske först efter det att en karenstid har löpt ut. Beroende på översynens resultat bör möjligheten att införa en tidsbegränsad F-skatt kunna övervägas.

I motion 2011/12:Sk391 av Karin Nilsson och Per Åsling (båda C) anför motionärerna att Svenskt Näringslivs rapport F-skattsedelns rättsverkningar visar hur Skatteverket letar efter företag som passar in i olika skatteplaneringsscenarier och att de beviskrav som tillämpas är låga. Motionärer anser att frågan om företagens rättssäkerhet i skatteprocesser bör bli föremål för en djupare granskning.

Utskottets ställningstagande

Motionärerna tar upp den ändring i inkomstskattelagens näringsbegrepp som genomfördes den 1 januari 2009. Som framgår av den inledande redovisningen har praxis vid tolkningen av begreppet näringsverksamhet redan före reformen lämnat synen att vissa yrkeskategorier alltid ska anses som arbetstagare och övergått till en mer nyanserad bedömning av bl.a. själv-

ständighetskravet. Ändringen innebar att lagtexten förtydligades utifrån gällande rättspraxis och att partsviljan gavs en ökad betydelse. På detta sätt ökade förutsägbarheten och fler fick möjlighet att få sin verksamhet bedömd som näringsverksamhet. Det handlar således inte om någon ny schablonisering av typen en eller flera uppdragsgivare utan om att ge parternas vilja ett något ökat utrymme vid bedömningen. Av Skatteverkets ställningstagande framgår att förändringen har gjort det möjligt för fler som arbetar självständigt i förhållande till sina olika uppdragsgivare att välja näring som sin verksamhetsform.

Utskottet kan konstatera att reformen har medfört att antalet skattskyldiga som själva ska betala sina skatter och avgifter ökar och att detta också medför en risk för ett ökat skatteundandragande. I ärendet gjorde regeringen bedömningen att ytterligare kontrollmöjligheter som riskerar att motverka syftet med ändringen bör införas endast om det kan påvisas att det är nödvändigt för att motverka svartarbete och annat skatteundandragande. Regeringen avsåg att följa utvecklingen och återkomma i frågan om förslaget skulle leda till en oacceptabel ökning av skattefelet.

Utskottet anser att det finns skäl att genomföra en förutsättningslös utvärdering av effekten av det förändrade näringsbegreppet. När fler får möjlighet att vara näringsidkare behöver också konsekvensen för skatteuppbörden belysas. Effekterna på arbetsmarknaden, arbetstagarens ställning och företagandets villkor bör också ingå i en sådan utvärdering. Utvärderingen bör bedrivas skyndsamt.

Detta bör riksdagen med delvis bifall till motion Sk359 yrkande 6 som sin mening ge regeringen till känna. Motion Sk361 yrkandena 10 och 11 avstyrks.

När det gäller behovet av en utvärdering av företagares rättssäkerhet i skatteprocesser anser utskottet i likhet med motionärerna att det är viktigt att de processer som drivs mot företagare i skatteärenden uppfyller höga rättssäkerhetskrav, och utskottet förutsätter att den grundliga genomgång och analys som genomförts i Svenskt Näringslivs rapport F-skattsedelns rättsverkningar uppmärksammas och bidrar till en ökad kvalitet i beslutsfattandet. Utskottet ser för närvarande inte någon anledning till ett tillkännagivande till regeringen i frågan och avstyrker därför motionsyrkandet.

Skatteflyktslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslagen om översyner av skatteflyktslagen med olika inriktningar.

Jämför reservation 5 (V).

Bakgrund

Skatteflyktslagen

Det är en allmän regel att beskattning ska ske på grundval av rättshandlingars verkliga innebörd oavsett den beteckning som avtalen givits. Bedömningen behöver inte avse en enstaka rättshandling utan kan gälla den sammantagna innebörden av flera rättshandlingar (RÅ 2004 ref. 27). I detta ligger t.ex. att s.k. skenavtal inte ska läggas till grund för beskattningen.

Vid sidan av den allmänna regeln om genomsyn finns i skatteflyktslagen särskilda bestämmelser som ger ytterligare möjligheter att bortse från en rättshandling vid taxeringen. De förutsättningar som ska föreligga vid en tillämpning av skatteflyktslagen är följande.

- Rättshandlingen ska ingå i ett förfarande som medför en väsentlig skatteförmån för den skattskyldige.
- Den skattskyldige ska direkt eller indirekt ha medverkat i rättshandlingen eller rättshandlingarna.
- Skatteförmånen kan antas ha utgjort det övervägande skälet för förfarandet.
- En taxering på grundval av förfarandet skulle strida mot lagstiftningens syfte som det framgår av skattebestämmelsernas allmänna utformning och de bestämmelser som är direkt tillämpliga eller har kringgåts genom förfarandet.

Lagen tillämpas av förvaltningsdomstolarna efter en framställning från Skatteverket. Framställningen ska göras före utgången av de frister som gäller för beslut om eftertaxering eller i en pågående process om själva sakfrågan i underinstanserna.

Skatteflyktslagen är tänkt att tillämpas på förfaranden där en skattskyldig genomför en transaktion främst i syfte att uppnå eller undvika en beskattningseffekt, t.ex. då avdrag yrkas för konstlade förluster. Om den skattskyldige har något eller några andra godtagbara skäl för sitt handlande som tillsammans är av större betydelse än skatteförmånen, ska skatteflyktslagen inte tillämpas. Om ett förfarande framstår som normalt med hänsyn till det ekonomiska resultat som uppnås men ändå leder till en skatteförmån som lagstiftaren inte har avsett är inte skatteflyktslagen tillämplig.

Avsikten med lagen är inte att åstadkomma någon utvidgning av det skattepliktiga området. Grundläggande måste alltså vara att gränserna för beskattningen anges genom de materiella reglerna (prop. 1980/81:17 s. 16).

Den 1 januari 2009 ändrades reglerna om avdragsrätt för räntor i inkomstslaget näringsverksamhet i inkomstskattelagen (1999:1229) för att förhindra skatteplanering genom lån och förvärv inom en intressegemenskap (prop. 2008/09:65). Av propositionen framgår att regeringen avsåg att ge Skatteverket i uppdrag att följa upp den nya lagstiftningen, men även att göra en bredare kartläggning av förekomsten av ränteavdrag.

I regleringsbrevet för 2009 bedömde regeringen att man borde avvakta med en uppföljning av den nya lagstiftningen tills reglerna hunnit tillämpas vid en taxering. I avvaktan på en sådan uppföljning har Skatteverket under 2009 och 2010 haft i uppdrag att göra en bredare kartläggning av förekomsten av ränteavdrag. Uppdraget redovisades i promemorian ”Ränteavdrag i företagssektorn” av den 14 december 2009.

Skatteverket har i en skrivelse från den 30 augusti 2010 behandlat frågan hur reglerna om begränsning i avdragsrätten för ränta på vissa skulder samt skatteflyktslagen ska tillämpas i två typfall som berör Hollands och Finlands regelsystem.

I regleringsbrevet för 2010 fick Skatteverket i uppdrag att fortsätta arbetet med kartläggningen av ränteavdragen. Uppdraget redovisades i promemorian ”Ränteavdrag i företagssektorn – Fortsatt kartläggning” av den 14 mars 2011.

I regleringsbrevet för 2011 gavs Skatteverket i uppdrag att under 2011 följa upp tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna, bl.a. mot bakgrund av erfarenheterna av 2010 års taxering. Skatteverket ska analysera om de nya ränteavdragsbegränsningarna förebygger skatteplanering med ränteavdrag på avsett sätt. Denna analys ska särskilt uppmärksamma om nya metoder för att kringgå lagstiftningen har använts sedan ränteavdragsbegränsningsreglerna har trätt i kraft. Vidare ska Skatteverket undersöka om möjligheterna att tillämpa skatteflyktslagen har förbättrats genom reglerna om ränteavdragsbegränsningar. Skatteverket gavs även i uppdrag att under 2011 fortsätta arbetet med den kartläggning av förekomsten av ränteavdrag som har gjorts under 2009 och 2010. Den innefattar bl.a. frågan huruvida skatteplanering vid t.ex. externa förvärv eller externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen.

Skatteverket har senast redovisat uppdraget den 19 december 2011 i promemorian Ränteavdrag i företagssektorn – Fortsatt kartläggning. I promemorian redovisas bl.a. följande slutsats beträffande skatteflyktslagen.

I regleringsbrevet efterfrågas även särskilt om möjligheterna att tillämpa skatteflyktslagen har förbättrats genom reglerna om ränteavdragsbegränsningar. I de fall alla de aktiva skatteplaneringsåtgärderna vidtagits flera år innan den nya lagstiftningen trädde i kraft har Skatteverket gjort bedömningen att skatteflyktslagen sannolikt inte kan tillämpas på räntor därefter om inte den nya lagstiftningen omfattar det aktiva förfarandet. De äldre fall som lagstiftningens smala område inte omfattar kan därför inte åtgärdas med skatteflyktslagen. Om domstolarna på något sätt påverkas av att lagstiftaren medvetet inte reglerat några kända kringgåendefall och i stället hänvisat till att skatteflyktslagen kan tillämpas i rena kringgåendefall är ännu för tidigt att uttala sig om. Generellt anser Skatteverket att lagstiftningen bör korrigeras hellre än att vänta in en osäker tillämpning av skatteflyktslagen.

Motionerna

I motion 2011/12:Sk330 av Staffan Anger (M) anförs att det borde vara rimligt att lagstiftaren uttrycker lagens syfte i skrift när lagarna författas, annars bör lagen skrivas om så att godtyckliga intentioner förhindras. Skatteutskottet har tidigare uttryckt att det finns anledning att överväga frågan om det är möjligt att avskaffa skatteflyktslagen, men att det kräver en noggrann och ingående beredning. Regeringen bör se över om och hur ett avskaffande av skatteflyktslagen kan utformas och börja tillämpa legalitetsprincipen även vad gäller skatteflykt.

I motion 2011/12:Sk399 av Jacob Johnson m.fl. (V) yrkande 2 anförs att domar i Regeringsrätten har visat bl.a. att skatteflyktslagen inte kan användas för att komma åt skatteupplägg med s.k. interna räntesnurror, trots att de aktuella skatteuppläggen ofta inte var affärsmässigt motiverade. En översyn av skatteflyktslagen bör genomföras och vara inriktad på att säkra skatteflyktslagen som ett effektivt instrument i Skatteverkets arbete med att förhindra upplägg som inte är affärsmässigt motiverade och enbart görs i syfte att kringgå svensk skattelagstiftning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser, nu liksom tidigare (jämför bet. 2010/11:SkU20), att det finns anledning att överväga frågan om det är möjligt att avskaffa skatteflyktslagen. Som utskottet tidigare framhållit kräver en sådan åtgärd en noggrann och ingående beredning. Frågor om skatteflyktslagens tillämplighet utgör i dag ett vanligt inslag vid domstolarnas prövning av olika former av avancerade skatteupplägg, och lagen har sannolikt också en preventiv effekt i sådana sammanhang. En förutsättning för ett avskaffande bör vara att möjligheten att motverka nya avancerade skatteupplägg inte försämras samtidigt som lagstiftningen ska vara tydlig för berörda företag.

Mot denna bakgrund ser utskottet det som en fördel om arbetet med att motverka nya upplägg kan inriktas på konkreta lösningar som är tydliga för de berörda företagen i stället för en generell utbyggnad av skatteflyktslagens tillämpningsområde. Utskottet avstyrker därför förslaget om en översyn av skatteflyktslagen och är inte heller berett att nu tillstyrka ett tillkännagivande om att lagen strider mot alla principer och bör avskaffas.

Med det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

Företrädaransvar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslaget om att införa en tidsfrist innan företrädaransvar för en juridisk persons skatter inträder.

Bakgrund

En företrädare för en juridisk person kan bli personligen ansvarig för i princip alla skatter och avgifter, inklusive ränta, som påförts den juridiska personens skattekonto. Det personliga ansvaret har sin grund i att

- skatteavdrag inte gjorts med rätt belopp
- skatt eller avgift inte har betalats
- oriktiga uppgifter har lämnats som har lett till att den juridiska personen har tillgodoräknats överskjutande ingående mervärdesskatt eller överskjutande punktskatt med ett för stort belopp eller att ingående mervärdesskatt eller punktskatt har betalats tillbaka med ett för högt belopp.

De juridiska personer som berörs är främst aktiebolag, men även ekonomiska och ideella föreningar samt stiftelser, konkursbon och utländska juridiska personer som ska betala skatt i Sverige kan omfattas.

Företrädare är vanligtvis den eller de personer som sitter i styrelsen. Även den som utan att vara legal företrädare har haft ett bestämmande inflytande i den juridiska personen kan vara företrädare.

Om företaget inte kan betala skatt eller avgifter i sådan tid att beloppet har kommit in till Skatteverkets konto senast på förfallodagen och inte heller har beviljats anstånd med betalningen löper företrädaren risk för att personligen bli betalningsansvarig för den juridiska personens skatteskulder. För ett personligt betalningsansvar krävs dock att företrädaren agerat uppsåtligt eller grovt oaktsamt. En betalningsunderlåtelse anses aldrig uppsåtlig eller grovt oaktsam om det senast på förfallodagen vidtagits sådana åtgärder som krävs för att få till stånd en samlad avveckling av skulderna med hänsyn till samtliga borgenärers intressen. Sådana åtgärder kan vara konkursansökan, ansökan om företagsrekonstruktion, eller en betalningsinställelse som följs av ansökan om ackord eller konkurs.

Om det finns särskilda skäl kan företrädaren helt eller delvis befrias från betalningsskyldigheten.

Motionen

I motion 2011/12:Sk248 av Jan Ertsborn (FP) anför motionären att företrädaransvaret inte ger företagaren någon tidsfrist för att försöka rädda företaget och att kravet är alldeles för hårt. En möjlighet att skapa visst tidsutrymme för överväganden i en ekonomisk krisituation vore en uppluckring av reglerna om företrädaransvaret. Detta skulle kunna ske genom en utsträckning av tiden så att företrädaren inte drabbas av det personliga betalningsansvaret omedelbart vid skattens förfallotid utan först en eller två månader senare.

Utskottets ställningstagande

När det gäller reglerna om företrädaransvar vill utskottet påminna om att de för inte så länge sedan var föremål för en omfattande översyn av Utredningen om betalningsansvar för företrädare för juridiska personer. Utredningens betänkande Företrädaransvar (SOU 2002:8) lades till grund för regeringens proposition 2002/03:128 Företrädaransvar m.m. De nya reglerna trädde i kraft den 1 januari 2004. De aktuella reglerna har nyligen överförts till skatteförfarandelagen med endast mindre justeringar (prop. 2010/11:165, bet. 2011/12:SkU3).

Utskottet anser att de relativt nyligen översedda reglerna om personligt ansvar när den juridiska personens skatter och avgifter inte betalas är väl avvägda och är inte berett att tillstyrka motionärens förslag om att en särskild tidsfrist ska gälla innan ansvaret kan inträda.

Utskottet avstyrker motionen.

Anstånd och ackord

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslagen om ändrade regler vid anstånd och ackord.

Bakgrund

Skatteverket får anta förslag om ackord, om det kan anses ekonomiskt fördelaktigt för det allmänna och det inte med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden eller av någon annan anledning framstår som olämpligt från allmän synpunkt.

Möjligheten för Skatteverket att ta hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden infördes den 1 juli 1998. Riksskatteverket hade i en rapport påpekat att det behövdes ett uttryckligt stöd för att vägra anta ett ackordsförslag när jämförelsen visserligen rent ekonomiskt utfaller till ackordets fördel men det finns andra omständigheter som talar mot ackord, såsom t.ex. brottslighet eller illojalt förfarande från företagsledningens sida. Regeringen delade Riksskatteverkets uppfattning och anförde att det inte minst från rättssäkerhetssynpunkt får anses vara en fördel om det framgår av en uttrycklig bestämmelse att hänsyn av detta slag ska vägas in i bedömningen. Finns det förutsättningar för att döma företagsledaren till näringsförbud talar detta starkt mot ackord, även om grunden för näringsförbudet inte är brott. Även andra omständigheter än sådana som är direkt hänförliga till företagsledningen kan enligt vad som anfördes tänkas inverka på bedömningen, t.ex. att konkurrensförhållandena är sådana att det framstår som stötande att godta ackordet (prop. 1997/98:65, bet. 1997/98:SkU19).

Motionerna

I motion 2011/12:Sk238 av Lars-Arne Staxäng (M) anförs att företagare har små möjligheter att få anstånd när Skatteverket beslutat om högre skatt eller skattetillegg och att detta kan leda till att ett företag kommer på obestånd även om man sedan får rätt i domstol.

I motion 2011/12:Sk246 av Jan Ertsborn (FP) anförs att den grundläggande inställningen från statens sida om att positivt medverka till rekonstruktioner ofta får ge vika för olika omständigheter och uppgifter om företaget eller dess ägare som åberopas till stöd för att ett accepterande är olämpligt från allmän synpunkt. Dessa kriterier, som lätt blir till något slags moraliskt ställningstagande, är alldeles för allmänt hållna. Det kan rimligtvis inte vara en uppgift för Skatteverket att i ett ackordsärende göra sådana ställningstaganden. Det borde därför enbart vara en fråga om huruvida ackordserbudandet är ekonomiskt fördelaktigt för staten eller inte. Staten bör ha som utgångspunkt att underlätta för ett företag att så snabbt som möjligt kunna rekonstrueras och sedan fortsätta sin verksamhet. Nu gällande regler om villkor för statens accepterande av erbjudna ackord måste därför förändras och få en inriktning som underlättar rekonstruktioner av företaget.

Utskottets ställningstagande

I Skatteverkets riktlinjer för arbete som borgenär sägs att grunden för att Skatteverket ska medverka till en uppgörelse är att det finns ett förtroende för gäldenären och för dennes möjligheter att lösa sina betalningsproblem och att Skatteverket som oprioriterad borgenär i ett offentligt ackord normalt inte har anledning att ifrågasätta rekonstruktörens bedömning att ackordet är till ekonomisk fördel för staten liksom för övriga borgenärer. Utredningen ska enligt riktlinjerna inriktas på omständigheter som kan påverka olämplighetsbedömningen.

Utskottet anser att Skatteverket vid sin prövning av ett ackord bör ha möjlighet att beakta omständigheter som ligger utanför det rent ekonomiska utfallet och är inte berett att begränsa prövningen på det sätt som motionären önskar.

Det nya skatteförfarandet innebär att utrymmet för anstånd ökar, bl.a. när olika former av betalningsuppgörelse övervägs. Anstånd ska alltid kunna beviljas om det är tveksamt hur mycket skatt eller avgift den betalningsskyldige kommer att behöva betala. Det finns således inte anledning att rikta ett tillkännagivande till regeringen om behovet av ändrade anståndsregler.

Med det anförda avstyrker utskottet de nu aktuella motionerna.

Inbetalning på fel skattekonto

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslaget om en översyn av rutinerna för hanteringen av misstagsbetalningar.

Bakgrund

När en person sätter in pengar på sitt skattekonto sker det över Skatteverkets plus- eller bankgiro. Vid betalning över internet måste referensnumret för skattekontot anges. På de förtryckta inbetalningskort som Skatteverket sänder ut anges referensnumret för den person som kortet avser. Om en betalning inte görs med ett förtryckt inbetalningskort måste förutom namn och adress även person- eller organisationsnummer alternativt referensnummer anges. Om inte rätt nummer anges, eller om inget nummer alls anges, får Skatteverket svårt att reda ut till vilket skattekonto inbetalningen ska hänföras och beloppet kan då bli för sent bokfört eller hamna i en inbetalningsbalans.

Om inbetalaren av misstag anger en annan persons nummer (felinbetalning) gottskrivs inbetalningen det skattekonto som inbetalaren angett. Skatteverket har inte någon möjlighet att kontrollera om inbetalaren angivit rätt person- eller organisationsnummer alternativt referensnummer.

Högsta domstolen har i en dom den 7 november 2011 (mål T 3855-10) slagit fast att Skatteverket, när det är fråga om en s.k. misstagsinbetalning, är återbetalningsskyldigt enligt de civilrättsliga reglerna om *condictio indebiti*.

Skatteverket har i ett ställningstagande den 15 december 2011 med anledning av Högsta domstolens dom redovisat hur misstagsinbetalningar kommer att hanteras. Om en skattskyldig kan visa att en inbetalning på grund av ett misstag som han eller hon har gjort vid inbetalningen har tillgodoräknats fel skattekonto, ska Skatteverket i enlighet med Högsta domstolens avgörande på civilrättslig grund återbetala det inbetalda beloppet. För att återbetalningsskyldighet ska föreligga måste inbetalaren kontakta Skatteverket snarast efter det att han har fått det skattekontoutdrag som visar att misstagsinbetalningen har skett. Skatteverket anser att återbetalningsskyldigheten är begränsad till den del av det inbetalda beloppet som Skatteverket fortfarande disponerar över, antingen genom att det inbetalda beloppet finns kvar som ett överskott på det mottagande skattekontot eller har avräknats mot mottagarens obetalda skatt eller avgift. Återbetalningsskyldighet för verket föreligger inte till den del inbetalningen har betalats ut till mottagaren, utmåtts av Kronofogdemyndigheten för betalning av mottagarens restförda enskilda mål eller avräknats för betalning av mottagarens andra statliga fordringar enligt lagen (1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter. Skatteverket kommer att verkställa återbetalningsskyldigheten på så sätt att verket omför den del av det felinbetalda beloppet

pet som verket är återbetalningsskyldigt för från mottagarens skattekonto till inbetalarens skattekonto som om någon misstagsinbetalning aldrig skett. Även de räntekonsekvenser som har uppstått på grund av misstagsinbetalningen kommer att korrigeras.

Motionen

I motion 2011/12:Sf281 av Jacob Johnson m.fl. (V) yrkande 2 anför motionärerna att det har förekommit att företagare vid inbetalning till skattekonto betalat in pengar till fel konto eller angivit fel OCR-nummer och att dessa misstag visat sig vara svåra att rätta till. Många upplever att det är både kostnads- och tidskrävande att få till stånd en rättelse, om ens möjligt. Den skattskyldige kan bl.a. bli hänvisad till att starta en civilrättslig process mot den person som ”felaktigt” fått pengar insatta på sitt skattekonto. Det är viktigt att misstag ska kunna rättas till på ett rimligt sätt, inte minst för att upprätthålla rättstryggheten. Regeringen bör se över rutinerna kring misstagsinbetalningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att problemen kring hanteringen av misstagsbetalningar och den osäkerhet som uppstått kring ansvaret för dessa nu har fått en lösning genom Högsta Domstolens dom och att Skatteverket anpassat sina rutiner till detta. Utskottet ser i detta läge inte någon anledning att rikta ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av dessa rutiner och avstyrker därför motionen i denna del.

Unga företagare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionerna om särskilda skatteregler för företag som bedrivs i utbildningssyfte.

Motionerna

I motion 2011/12:Sk240 av Sten Bergheden (M) anføres att Ung Företagsamhet (UF) för många elever är den första kontakten med näringslivet och kanske den enda lektionen i hur man driver ett företag. Flera av dessa företag utvecklas och växer sedan under och efter utbildningen. Men skatteregelsystemet är dessvärre krångligt för dessa små företagsförsök då UF-företagen landar någonstans mitt emellan ett vanligt företag och en hobbyverksamhet. En lösning skulle vara ett slags utbildningslicens för UF-elever, som kan liknas vid en F-skatt, för att komma runt skatteproblematiken. Det skulle få upp statusen för Ung Företagsamhet och licensen skulle

även kunna användas i andra utbildningsformer, t.ex. på högskolan, för att studenterna under en tidsbegränsad period ska lära sig hur ett företag fungerar.

I motion 2011/12:Sk279 av Tina Acketoft (FP) anförs att organisationer som exempelvis Ung Företagsamhet, Snilleblixarna och många andra skulle behöva ett särskilt tillstånd för ferieföretag där man slipper moms och egenavgifter för en begränsad tid, under en viss ålder och med högst ett visst överskott. En utredning bör tillsättas med uppgift att ta fram förslag för en förenklad företagsform för ungdomar.

I motion 2011/12:Sk357 av Maria Plass m.fl. (M) anförs att en del ungdomar som provat UF-företag vill driva verksamheten vidare och att detta kompliceras av att regelverket för UF-företag är otydligt och att Skatteverket inte betraktar ett UF-företag som företag i juridisk mening utan som hobbyverksamhet och enkelt bolag. Det ställer i sin tur till problem när ett UF-företag ombildas till enskild firma, handelsbolag, kommanditbolag eller aktiebolag, vilket krävs för att verksamheten ska kunna drivas vidare. En översyn av regelverken för företag inom Ung Företagsamhet bör genomföras för att det ska bli enklare att driva en verksamhet vidare efter ett år.

Utskottets ställningstagande

Ett undantag för affärsverksamheter som bedrivs i utbildningssyfte kan framstå som en enkel och välmotiverad åtgärd men innebär enligt utskottets mening att skattelagstiftningen tillförs ytterligare en gränsdragning som ska hanteras av Skatteverket och de skattskyldiga som har kontakt med de undantagna verksamheterna. Utskottet anser inte att det finns tillräckliga skäl att tillföra skattereglerna ett undantag av denna karaktär och avstyrker därför de nu aktuella motionerna.

Betalning av skatt vid delårsboende

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionerna om ändrade regler för betalning av skatt vid delårsboende.

Motionerna

I motion 2011/12:Sk311 av Anders Åkesson (C) anförs att ett ökat antal svenskar tenderar att bli mindre bofasta på ett ställe för att i stället växla boende över året. Skattelagstiftningen har inte följt med i denna utveckling, och detta leder till utmaningar för kommuner med en stor och växande andel delårsboende befolkning. Problemet skulle kunna åtgärdas genom att utdebiteringen av skatt till kommunen också beaktade individens delårsboende.

I motion 2011/12:Sk353 av Peter Hultqvist och Roza Güclü Hedin (S) anförs att den säsongsrelaterade ökningen av arbetskraft borde ge en möjlighet till ökad skattekraft i de kommuner som är berörda. Därför bör man se över möjligheterna för tillfällig mantalsskrivning. Ett sådant system skulle bidra till att öka de aktuella kommunernas skatteintäkter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är inte berett att låta utdebiteringen av kommunal skatt variera med den skattskyldiges delårsboende i olika kommuner. En sådan ordning skulle bidra till ett ökat uppgiftslämnande och framstår som näst intill omöjlig att kontrollera. Ett eventuellt behov av en justering av kommunernas och landstingens skatteunderlag bör kunna tillgodoses på annat sätt. Utskottet avstyrker motionerna.

Synliga skatter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionerna om en synligare redovisning av de skatter och avgifter som betalas av varje person.

Jämför reservation 6 (SD).

Motionerna

I motion 2011/12:Sk262 av Anders Sellström och Mikael Oscarsson (båda KD) föreslår motionärerna att det ska tydliggöras för den enskilda löntagaren hur mycket skatt och sociala avgifter han eller hon betalar in. Detta bör anges på lönebeskedet. Även det särskilda avdraget för förvärvsinkomster borde redovisas för att ge en helhetsbild av det totala skatetrycket på den lön som en löntagare har arbetat ihop. Den offentliga sektorn bör föregå med gott exempel och snarast synliggöra skatter på lönebeskedet från riksdagen, Regeringskansliet, statliga myndigheter och kommunsektorn.

I motion 2011/12:Sk306 av Jenny Petersson (M) anförs att skattesystemet behöver utvecklas mot en mer öppen och samlad redovisning av den enskildes löneskatter och de avgifter som arbetsgivaren betalar in. Möjligheten att synliggöra summan av samtliga skatter och avgifter på lönebeskedet bör ses över.

I motion 2011/12:Sk340 av Marianne Åhman (FP) yrkandena 1 och 2 anförs att erlagda arbetsgivaravgifter bör redovisas på lönebesked inom den offentliga sektorn. En sådan redovisning skulle inte innebära någon omfattande kostnad för arbetsgivaren då Skatteverket redan besitter denna information. Vidare är det önskvärt att för varje individ tillhandahålla en nedbrytning av användningen av den totala skatten. En sådan redovisning skulle vara till stor nytta för den offentliga debatten.

I motion 2011/12:Sk408 av Ulrika Karlsson i Uppsala och Lotta Olsson (båda M) anförs att enskilda löntagare bör få insyn i hur stor del av lönen som går till skatt. Det skulle vitalisera och uppmärksamma debatten om eget ansvar och skapa en mer demokratisk uppslutning för skattesystemet. Statliga myndigheter bör därför föregå med gott exempel och börja redovisa arbetsgivaravgifterna i lönespecifikationerna.

I motion 2011/12:Sk409 av Lars Isovaara och Josef Fransson (båda SD) föreslås att det bör framgå av lönespecifikationen hur mycket arbetsgivaren har betalat in i arbetsgivaravgifter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas syn när det gäller principen att uttaget av skatt och avgift bör vara synligt för var och en så att alla blir medvetna om skatteuttagets nivå. Utskottet ser därför positivt på att företag och myndigheter informerar om uttaget av arbetsgivaravgifter m.m. på lönebesked och i andra sammanhang.

Utskottet är också positivt till att Skatteverket genom olika informationsinsatser ökar medvetenheten hos löntagare om de avgifter som arbetsgivaren betalar, och utskottet vill inte utesluta att det i framtiden kan bli möjligt att sådana uppgifter kan redovisas för den enskilde. I dagsläget är det svårt att lämna en exakt uppgift i varje enskilt fall eftersom avgifterna inte tas ut särskilt för varje löntagare. Utredningen om elektroniska inkomstuppgifter per individ och månad har tagit fram ett förslag (SOU 2011:40) om att arbetsgivare m.fl. ska lämna uppgifter om lön och skatteavdrag på arbetstagnivå varje månad (månadsuppgift). Även om syftet i första hand är att skapa bättre kontrollmöjligheter kan en bieffekt av ett sådant förslag eventuellt bli att det blir lättare att informera om skatte- och avgiftsuttagets storlek och möjligen också andra inslag i skatteuttaget som t.ex. jobbskatteavdragets effekt på individuell nivå. Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

I sammanhanget bör påpekas att det inte är något som hindrar att arbetsgivare i t.ex. lönebeskeden ger sina anställda relevant information om såväl skatter som löneavgifter. Löneprogram kan lätt anpassas så att detta är möjligt. Utskottet är positivt till att detta förfaringssätt blir vanligt på arbetsmarknaden.

Även om utskottet således anser att det är värdefullt om skatteuttaget kan göras synligt för den enskilda skattebetalaren är utskottet inte berett att gå så långt att utskottet tillstyrker att arbetsgivare ska ha en lagstadgad skyldighet att lämna den önskade informationen till sina anställda. Det finns enligt utskottets mening anledning att vara försiktig med att införa tvingande regler som innebär att företagens och myndigheternas administrativa börda ökar.

Med det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionerna.

Skattenämnderna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslaget om att skattenämnderna ska behållas.

Bakgrund

Skattenämnderna avskaffades den 1 januari 2012. I stället ska särskilt kvalificerade beslutsfattare besluta i vissa omprövningsärenden. De kvalificerade beslutsfattarna ska besluta i alla skatteärenden, till skillnad från skattenämnderna som bara beslutade i inkomstbeskattningsärenden. På fastighetstaxeringsområdet finns skattenämnderna kvar.

Motionen

I motion 2011/12:Sk308 av Phia Andersson och Ann-Christin Ahlberg (båda S) anför motionärerna att skattenämnderna inte bör avvecklas utan en djupare utvärdering av deras verksamhet och en bredare diskussion om förtroendevaldas inflytande i den statliga förvaltningen. Tas skattenämnderna bort försvinner en kontaktyta på lokal nivå mellan myndigheten och samhället i övrigt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med motionären att allmänheten bör ha insyn i och inflytande på Skatteverkets verksamhet. Sedan 2003 finns det ett intressentråd vid Skatteverkets huvudkontor. I rådet kan Skatteverket tillsammans med näringslivet utbyta information och erfarenheter som gäller den administrativa hanteringen. Från näringslivet ingår företrädare för Far, Fastighetsägarna Sverige, Företagarna, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Näringslivets Regelnämnd, Stockholms Handelskammare, Svenska Bankförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges Aktiesparares Riksförbund, SKL och Sveriges Redovisningskonsulters Förbund.

Även vid några av Skatteverkets regioner prövas nya former för att öka insynen och dialogen med medborgare och företag genom informella organ. Nästan alla insynsorgan har vänt sig till intresseorganisationer och företagare. En region har försökt att starta ett medborgarråd för privatpersoner, men har skjutit detta på framtiden på grund av svårigheter att hitta deltagare.

Organ som intressentrådet är enligt utskottets mening en bra form för samverkan kring frågor som t.ex. Skatteverkets service och handläggningstider. Sådana organ kan vidare på begäran få generell information om hur

Skatteverket hanterar en viss rättsfråga. Härigenom kan allmänheten, utan att delta i handläggningen av enskilda ärenden, få insyn i verkets rättstillämpning.

Enligt utskottets mening kan denna typ av samverkan tillgodose behovet av att allmänheten har insyn i och inflytande på Skatteverkets verksamhet på ett betydligt bättre sätt än genom skattenämndernas arbete. Utskottet avstyrker motionen om att skattenämnderna ska behållas.

Folkbokföringsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslagen om fastighetsägares överklagande och en europeisk harmonisering.

Bakgrund

Folkbokföring innebär fastställande av en persons bosättning samt registrering av uppgifter om identitet, familj och andra förhållanden som enligt lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet får förekomma i folkbokföringsdatabasen. Hit hör uppgifter om civilstånd, make, barn, föräldrar, vårdnadshavare och andra personer som den registrerade har samband med inom folkbokföringen och uppgift om motsvarande samband som är grundat på adoption. Som civilstånd registreras i folkbokföringen ogift, gift, registrerad partner, skild, skild partner, änka/änkling eller efterlevande partner. De som är registrerade partner i Sverige enligt den tidigare lagen kan när som helst omvandla sitt partnerskap till ett äktenskap genom en gemensam skriftlig anmälan direkt till Skatteverket.

Folkbokföringsutredningen har haft i uppdrag att göra en allmän översyn av folkbokföringslagen (1991:481) och lämnade i september 2009 sitt slutbetänkande Folkbokföringen (SOU 2009:75).

Motionerna

I motion 2011/12:Sk228 av Amir Adan och Margareta Cederfelt (båda M) anförs att den nuvarande folkbokföringslagen inte ger en fastighetsägare rätt att överklaga om en person folkbokför sig på en viss fastighet utan att bo där. Dessa regler borde ses över i syfte att ge fastighetsägare möjlighet att överklaga. Såväl äganderättsliga skäl som möjligheten för den som bor i fastigheten att få bostadsbidrag utgör skäliga motiv för en förändring av den nuvarande lagen.

I motion 2011/12:Sk230 av Margareta Cederfelt och Walburga Habsburg Douglas (båda M) anförs att ett område som försvårar möjligheten till flytt inom EU avser folkbokföringen eftersom reglerna som slår fast

var en person är bosatt ser olika ut från land till land inom unionen. Inom Norden finns ett samarbete på folkbokföringsområdet sedan flera decennier tillbaka. Ett liknande system kunde med fördel införas inom EU. På så sätt skulle man undvika problem som att exempelvis personer får rösträtt till Europaparlamentet i mer än ett land, eller att enskilda individer kan uppbära försörjningsstöd och andra bidrag i flera länder samtidigt, liksom att bli beskattad som bosatt i mer än ett land.

Utskottets ställningstagande

Skatteverket har en utredningsskyldighet i folkbokföringsärenden och ett allmänt ansvar för att register o.d. är så korrekta som möjligt. Skatteverket kan självmant ta upp en persons folkbokföring till prövning. Ofta torde detta ske sedan någon annan myndighet upplyst Skatteverket exempelvis om att en person använder en annan adress än den som förekommer i folkbokföringen. Vid prövningen ska förvaltningslagens bestämmelser om bl.a. parters rätt att få del av uppgifter iaktas (prop. 1990/91:153 s. 139). Antalet ärenden där Skatteverket får indikationer på att någon felaktigt folkbokfört sig på en annan fastighetsägares adress är tämligen omfattande. Fastighetsägaren har en skyldighet att svara på frågor från Skatteverket angående folkbokföringen, men inte någon egen utredningsskyldighet.

En ordning som innebär en skyldighet för Skatteverket att skaffa en fastighetsägares samtycke innan folkbokföring kan ske skulle medföra en ökad administrativ börda och en långsammare ärendehantering. Utskottet anser att något sådant krav inte ska införas i lagen och avstyrker därför motion Sk228.

När det gäller förslaget om ett europeiskt samarbete om folkbokföringsfrågor noterar utskottet att kommissionen i sitt arbetsprogram för 2012 har aviserat att man under året kommer att lägga ett förslag om lagstiftning om ömsesidigt erkännande av verkan av vissa folkbokföringshandlingar såsom födelseattester, intyg om familjeband, adoption, namnbyte eller dödsfall. Utskottet ser positivt på det arbete som pågår men ser inte någon anledning för riksdagen att rikta ett tillkännagivande till regeringen om behovet av ett europeiskt samarbete på området. Utskottet avstyrker motion Sk230.

Uppgift om medborgarskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslaget om uppgift om tidigare medborgarskap.

Jämför reservation 7 (SD).

Bakgrund

Om en medborgare i ett annat land som är folkbokförd i Sverige blir svensk medborgare ersätts uppgiften om tidigare utländskt medborgarskap med uppgiften om svenskt medborgarskap. Uppgifterna om tidigare utländska medborgarskap finns alltså kvar i registret, men då som ”tidigare uppgifter” och är inte lika lätt åtkomliga.

Alla myndigheter i samhället har rätt att, mot avgift, erhålla uppgifter från folkbokföringen genom Navet (Skatteverkets system för distribution av folkbokföringsuppgifter till samhället). Navets funktioner regleras av lagen (2001:182) och förordningen (2001:589) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet.

Navet innehåller samtliga personer som är folkbokförda eller av annan anledning tilldelats personnummer eller samordningsnummer. Alla personer har minst ett registrerat medborgarskap. Även uppgiften okänt, under utredning och statslös finns med. För personer med både svenskt och utländskt medborgarskap visa endast det svenska. En person som inte är svensk medborgare kan ha upp till tre registrerade medborgarskap. Uppgift om datum (år, månad, dag) för förvärv av svenskt medborgarskap eller registrering av utländskt medborgarskap anges.

Motionen

I motion 2011/12:Sk410 av Thoralf Alfsson och Kent Ekeröth (SD) anför motionärerna att uppgifter om dubbla eller flerdubbla medborgarskap endast registreras för personer med icke-svenskt medborgarskap. Om en person med utländskt medborgarskap erhåller ett svenskt medborgarskap stryks alla uppgifter om annat medborgarskap i folkbokföringen. Detta kan leda till problem och svårigheter för andra myndigheter. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att dubbla eller flerdubbla medborgarskap ska registreras även för svenska medborgare.

Utskottets ställningstagande

Om en medborgare i ett annat land blir svensk medborgare innebär det inte att de tidigare uppgifterna om medborgarskap stryks ur registret. Där-
emot ersätts dessa av uppgiften om svenskt medborgarskap. De ersatta uppgifterna finns alltså kvar i registret, men då som ”tidigare uppgifter” och är inte lika lätt åtkomliga. De säger inte heller någonting om hur det förhåller sig med de utländska medborgarskapen. Utskottet avstyrker motionen.

Folkbokföring vid flyttning till äldreboende

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslaget om folkbokföring vid flyttning till äldreboende.

Bakgrund

Dagens regler innebär att den som flyttar till ett äldreboende fortfarande får vara folkbokförd på den fastighet eller i den församling där han eller hon var bosatt vid flytten till äldreboendet.

Folkbokföringsutredningen (SOU 2009:75) föreslår att möjligheten att vara kvarskrivnen på den tidigare vistelseorten ska begränsas i dessa fall. Den som bor i ett äldreboende ska folkbokföras i enlighet med huvudregeln. Som undantag ska dock gälla att en vistelse i ett äldreboende i en annan kommun än den där personen var eller borde ha varit folkbokförd när han eller hon flyttade till den aktuella bostaden inte ska anses leda till ändrad bosättning om vistelsen har beslutats av den kommun där han eller hon var folkbokförd.

Motionen

I motion 2011/12:Sk290 av Mikael Cederbratt (M) anförs att den som bor på kommunalt särskilt boende bör få en möjlighet att behålla sin folkbokföring. För livskamrater kan det vara påfrestande nog att inte längre kunna leva tillsammans när vårdbehovet för den ene maken blivit alltför stort och särskilt boende för en av makarna krävs. Ett sådant undantag från folkbokföringslagen bör inte påverka rätten till bostadstillägg och andra understöd.

Utskottets ställningstagande

När det gäller folkbokföringen vid inflyttning till äldreboende innebär dagens regler att personen får vara folkbokförd på den fastighet eller i den församling där han eller hon var bosatt vid flytten till äldreboendet. Folkbokföringsutredningen föreslår att möjligheten att vara kvarskrivnen på tidigare vistelseort begränsas i dessa fall. Den som bor i ett äldreboende ska folkbokföras i enlighet med huvudregeln. Som undantag ska dock gälla att en vistelse i ett äldreboende i en annan kommun än den där personen var eller borde ha varit folkbokförd när han eller hon flyttade till den aktuella bostaden inte ska anses leda till ändrad bosättning om vistelsen har beslutats av den kommun där han eller hon var folkbokförd.

Utskottet anser att resultatet av regeringens överväganden när det gäller Folkbokföringsutredningens förslag bör avvaktas och avstyrker motionen.

Folkbokföring av barn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslagen om folkbokföring av barn och överklagande av folkbokföringsbeslut.

Bakgrund

Barn som har dubbel bosättning därför att föräldrarna inte bor tillsammans folkbokförs enligt samma regler som gäller för vuxna personer. Föräldrarna kan inte själva – t.ex. genom avtal om underhåll – bestämma var barnet ska vara folkbokfört. Ett barn som har dubbel bosättning genom att vistas omväxlande hos båda sina föräldrar ska anses ha sitt egentliga hemvist hos den förälder där det tillbringar flest nätter. Så länge en förälder bor kvar i den ursprungliga bostaden bör det förhållandet att barnet tillbringar en natt mer i veckan hos den andra föräldern inte medföra ändrad bosättning.

När båda föräldrarna flyttat från den ursprungliga bostaden måste en ny bedömning ske av var den övervägande delen av dygnsvilorna tillbringas. Med ursprunglig bostad menas den bostad där familjen senast var folkbokförd tillsammans. Ett barns folkbokföring kan inte enbart ändras på grund av att föräldrarna är överens om var barnet ska vara folkbokfört eller att tingsrätten har bestämt att barnet ska vara stadigvarande bosatt hos en förälder, utan hänsyn tas till den faktiska bosättningen.

Intresset av var barnet är folkbokfört hänger ofta samman med att möjligheten att få ekonomiska familjestöd, såsom underhållsstöd och bostadsbidrag, är kopplad till var barnet är folkbokfört. Likaså är bl.a. rätten till hälso- och sjukvård samt plats i förskola och grundskola kopplad till folkbokföringen.

Folkbokföringsutredningen har utrett om reglerna för folkbokföring av barn med dubbel bosättning är ändamålsenliga och i överensstämmelse med barnets bästa. I betänkandet Folkbokföringen (SOU 2009:75) har utredningen lagt fram förslag som rör folkbokföringen av barn med dubbelt boende.

För att underlätta Skatteverkets utredning i de fall föräldrarna lämnat motstridiga uppgifter om var barnet vistas ska särskilt beaktas om en dom som har vunnit laga kraft eller ett avtal som godkänts av socialnämnden reglerar frågan om ett barns vårdnad, boende eller umgänge. Ett barn som bor lika mycket hos båda sina föräldrar ska när byte av bostad har skett anses bosatt hos den av föräldrarna som dessa kommer överens om.

Beslut om folkbokföring utan föregående flyttningsanmälan gäller i dag fr.o.m. beslutets dag. När en flyttningsanmälan som gäller ett barn avvisas för att båda vårdnadshavarna inte undertecknat den och Skatteverket beslutar om barnets folkbokföring efter en bosättningsutredning resulterar det i

att barnet kan komma att folkbokföras långt efter att själva flyttningen skedde. För att undvika dessa nackdelar ska beslutet gälla från flyttningsdagen eller från anmälningsdagen.

Vidare föreslås att huvudregeln för barn som föds utomlands ska vara att de inte folkbokförs.

Motionerna

I motion 2011/12:Sk346 av Emma Henriksson (KD) yrkandena 1–3 anförs att barn som växer upp med dubbelt boende på grund av att föräldrarna lever åtskilda är skrivna på en av föräldrarnas adresser och att detta kan få konsekvenser för vilka rättigheter barnen har i förhållande till kommunens välfärdstjänster som skolgång, fritidssysselsättning, rätt till skolskjuts m.m. Även bland vuxna finns de som med regelbundenhet har ett dubbelt boende. Under vissa omständigheter kan detta innebära problem för den enskilde. Det gäller framför allt om personen är i behov av samhällets tjänster men kan också få inverkan på möjligheten att delta aktivt i det politiska och kulturella livet. Möjligheten till dubbel folkbokföringsadress för barn och vuxna med dubbelt boende bör utredas liksom frågan huruvida information, beslut och räkningar från myndigheter, vård och skola ska kunna gå till båda föräldrarna. Vidare anförs att det är besvärligt att rätta till en inaktuell eller felaktig folkbokföringsadress om en förälder motsätter sig det. Det går att lämna uppgifter till Skatteverket för att få en omprövning till stånd, men det krävs mycket för att Skatteverket ska ta upp ärendet. Det finns ingen möjlighet för en förälder att överklaga ett folkbokföringsbeslut eller på annat sätt kräva en prövning av folkbokföringen. En sådan möjlighet bör införas.

Utskottets ställningstagande

Det bör enligt utskottets mening framhållas att de rättigheter och skyldigheter som är knutna till folkbokföringen i mycket stor utsträckning bygger på att en person inte kan vara folkbokförd på flera olika platser samtidigt. Det gäller skyldigheten att betala skatt i en viss kommun, rätten till sjukvård etc. Det finns därför inte någon anledning att överväga en möjlighet till dubbel folkbokföringsadress.

Folkbokföringsutredningen har i sitt slutbetänkande redovisat förslag och bedömningar som bl.a. gäller folkbokföringen av barn med dubbel bosättning och barn som föds utomlands. Utskottet anser att resultatet av regeringens överväganden med anledning av Folkbokföringsutredningens slutbetänkande nu bör avvaktas. Utskottet avstyrker motionen.

Personnummer och samordningsnummer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslagen om att möjligheten att få personnummer och samordningsnummer ska utvidgas.

Bakgrund

Folkbokföringsutredningen har i betänkandet Personnummer och samordningsnummer (SOU 2008:60) redovisat hur samordningsnumren fungerar i praktiken och föreslagit att samordningsnumren ska finnas kvar för personer som vistas endast en begränsad tid i landet. Utredningens förslag innebär att alla statliga myndigheter skulle få rätt att begära samordningsnummer för en person om det behövs i myndighetens verksamhet för att undvika personförväxling eller för att utbyta information om personen med andra myndigheter eller organisationer. Regeringen föreslog att behörigheten att begära samordningsnummer utvidgas till att kunna omfatta även andra organ än myndigheter enligt vad regeringen bestämmer (prop. 2008/09:111, bet. 2008/09:SkU28), vilket riksdagen godkände.

Regeringen har efter detta förordnat om att Skatteverket får tilldela samordningsnummer på begäran av en statlig myndighet eller en enskild utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda vissa examina och som i sin verksamhet behöver ett samordningsnummer för en person för att undvika personförväxling eller för att utbyta information om personen med andra myndigheter eller organisationer (SFS 2009:275).

Samordningsnummer får tilldelas en person om det inte råder osäkerhet om hans eller hennes identitet. Även om det råder osäkerhet om en persons identitet, får samordningsnummer tilldelas för registrering i

- belastningsregister, misstankeregister och register som förs enligt polisdatalagen eller i övrigt inom rättsväsendets informationssystem
- Migrationsverkets verksamhetsregister enligt förordningen om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt utlännings- och medborgarskapslagstiftningen när det gäller personer som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. eller
- beskattningsdatabasen.

Sedan den 1 juli 2011 ska personer som är anställda vid internationella organ i Sverige och deras familjemedlemmar folkbokföras, om de anställda har immunitet och privilegier enbart i tjänsten. Det fåtal anställda och deras familjer som har sådan omfattande rätt till immunitet och privilegier som tillkommer diplomatiska företrädare är alltså undantagna från folkbokföring (prop. 2009/10:245, bet. 2010/11:SkU2).

Motionerna

I motion 2011/12:Sk234 av Margareta Cederfelt och Amir Adan (båda M) anförs att det svenska systemet med personnummer försvårar för utländska personer som bor periodvis i Sverige att klara av sitt dagliga liv här. Det kan handla om relativt enkla saker som att besöka på vårdcentralen, hämta ut receptbelagda läkemedel på apoteket, teckna abonnemang för el och telefon, eller för den delen använda den kommunala servicen i form av sophämtning. Flera EU-länder har löst motsvarande situation med att erbjuda tillfälliga identifikationsnummer.

I motion 2011/12:Sk337 av Finn Bengtsson m.fl. (M) anförs att kravet på folkbokföring gör att viktiga grupper inte kan få personnummer. Till dessa hör bl.a. en ökande mängd människor som vistas och verkar i Sverige under längre tider genom de regelverk inom exempelvis Europeiska unionen, som tillkommit för att stimulera en ökad rörlighet och utbyten mellan medlemsstaternas befolkningar. När sådana individer som valt att komma hit under längre tider, kanske för att man tillbringar sin fritid här och t.o.m. blivit fastighetsägare i Sverige med allt vad detta innebär av formella kontaktbehov med det omgivande samhället, är avsaknaden av ett personnummer något som hämmar deras kontakter till men både för dem själva och för exempelvis en lång rad näringsidkare i Sverige. En översyn bör genomföras i syfte att ge en större grupp människor personnummer än vad som är möjligt i dag och med de få och synnerligen specifika undantag som finns.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att samordningsnummer efter begäran från vissa myndigheter ska ges till utländska personer som arbetar tillfälligt i landet eller pendlar från ett grannland och att förutsättningarna för att använda dessa nummer för identifikation har förbättrats genom att de ingår i det statliga personadressregistret. Personer som är anställda vid internationella organ i Sverige och har immunitet och privilegier enbart i tjänsten har numera personnummer. Utskottet ser inte någon anledning att rikta tillkännagivanden till regeringen om behovet av en översyn av dessa regler och avstyrker de aktuella motionerna.

Skyddade personuppgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslagen om tillkännagivanden till regeringen om skyddade personuppgifter och hänvisar till det arbete som pågår med dessa frågor och de förslag som bereds inom Regeringskansliet.

Jämför reservation 8 (S, MP, V).

Bakgrund

Uppgifter som registreras i folkbokföringen är som regel offentliga. Sekretess gäller hos alla myndigheter om det av särskild anledning kan antas att den enskilde, eller någon närstående, kan lida skada eller men om uppgifter om personen lämnas ut (22 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen). En sådan särskild anledning som avses i bestämmelsen kan vara befarad personföljelse.

I de fall man på förhand kan misstänka att utlämnande av uppgifter om en person kan förorsaka personföljelse eller annan skada kan sekretessmarkering i folkbokföringsregistren tillgripas som en första skyddsåtgärd. Markeringen anger att särskild försiktighet bör iakttas vid bedömningen av om uppgifter om personen i fråga bör lämnas ut, eftersom uppgifterna kan omfattas av sekretess. Sekretessmarkering är alltså avsedd att ge myndigheterna en varningssignal inför uppgifter som normalt lämnas ut utan särskild sekretessprövning. Förfarandet med sekretessmarkering är inte lagreglerat. Förfarandet har dock använts inom folkbokföringen under många år, och skatteförvaltningen har utarbetat särskilda rutiner för systemet. JO har också accepterat förfarandet. Omprövning av sekretessmarkeringen sker i regel varje år. Den skyddade personen ska då redogöra för de aktuella förhållandena, varvid det prövas om skyddet ska vara kvar.

Ett annat sätt att skydda personuppgifter i folkbokföringen är att genom beslut om s.k. kvarskrivning (16 § folkbokföringslagen) medge en person som flyttar att vara folkbokförd på den gamla folkbokföringsadressen om personen av särskilda skäl kan antas bli utsatt för brott, förföljelse eller allvarliga trakasserier på annat sätt. Kvarskrivning kan endast ske efter ansökan från den enskilde och får endast medges om den enskildes behov av skydd inte kan tillgodoses genom besöksförbud eller på annat sätt. Kvarskrivning får även avse den utsatta personens medflyttande familj. Kvarskrivning får medges för högst tre år i taget. Kvarskrivning kombineras ofta med sekretessmarkering.

Bestämmelser om fingerade personuppgifter infördes den 1 juli 1991 och regleras i lagen (1991:483) om fingerade personuppgifter. Enligt lagen kan en folkbokförd person som riskerar att bli utsatt för allvarlig brottslighet som riktar sig mot hans liv, hälsa eller frihet medges att använda andra personuppgifter om sig själv än de verkliga (fingerade personuppgif-

ter). Det krävs också att personen inte kan ges tillräckligt skydd genom kvarskrivning eller på annat sätt. Huvudregeln är att medgivandet gäller för obegränsad tid, men det får begränsas till viss tid. Ett medgivande att använda fingerade personuppgifter får även ges åt en familjemedlem som varaktigt bor tillsammans med den person som riskerar att bli utsatt för allvarlig brottslighet. Medgivande lämnas av Stockholms tingsrätt efter ansökan hos Rikspolisstyrelsen.

Skatteverket publicerar en vägledning för hantering av sekretessmarkerade personuppgifter i offentlig förvaltning.

Folkbokföringsutredningen (SOU 2009:75)

Folkbokföringsutredningen har undersökt förutsättningarna för en författningsreglering av förfarandet med sekretessmarkering och sett över hanteringen av sekretessmarkerade uppgifter i folkbokföringsdatabasen vid överföringen till andra myndigheter.

Utredningen konstaterar att Skatteverket för in sekretessmarkeringar i folkbokföringsdatabasen med stöd av 5 kap. 5 § och 22 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (OSL) som omfattar fler situationer ("lider men") än den generella sekretessbestämmelsen för personuppgifter vid förföljelse, 21 kap. 3 § OSL ("utsätts för hot eller våld eller lida annat allvarligt men"). När övriga myndigheter tar del av Skatteverkets sekretessmarkering kan de inte dra slutsatsen att markeringen införts på grund av att personen riskerar att "utsätts för hot eller våld eller lida annat allvarligt men". Mot bakgrund av denna brist i regleringen och i syfte att underlätta prövningen av behovet av skydd är det enligt utredningens mening nödvändigt att se till att Skatteverkets bedömning att en enskilds personuppgifter behöver skyddas på grund av risk för våld, hot eller annan förföljelse blir känd för de myndigheter som hanterar uppgifterna. Utredningen föreslår att Skatteverket efter ansökan ska registrera en personuppgift om att en enskild eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men, dvs. har ett skyddsbehov. Ett avslag på en sådan begäran ska kunna överklagas av den enskilde.

Utredningen konstaterar att myndigheterna har i stort bra rutiner för att hantera uppgifter om personer som är utsatta för hot och som därför fått sekretessmarkering. Det har dock från flera håll lämnats uppgifter om att det alltjämt föreligger brister. Det bedöms inte finnas några större brister i de författningar som finns, utan det är tillämpningen som brister. Det behövs därför inte några författningsändringar. Alla myndigheter bör dock enligt utredningens uppfattning se över sina rutiner för hanteringen av dessa uppgifter.

Motionerna

I motion 2011/12:Sk202 av Hans Hoff (S) anföras att de exempel som finns på att skyddade uppgifter lämnats ut visar på nödvändigheten av att ytterligare åtgärder vidtas för att garantera skyddade personers säkerhet. Avgörande är att riksdag och regering orkar hålla i de här viktiga frågorna och gå vidare så att förslag i utredningar även leder till konkreta resultat. Ytterligare insatser i form av lagändringar, informationsinsatser och teknisklösningar krävs innan samhället når ett något så när fullgott integritetsskydd för de hotade och våldsutsatta.

I motion 2011/12:Ju359 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 55 anföras att en sekretessmarkering omprövas efter viss tid. Om skyddet ska upphävas fattas beslut av enskild handläggare på Skatteverket. Ett problem är att det i dag saknas möjlighet att ompröva eller rättsligt överklaga den enskilde handläggarens beslut om att upphäva sekretessmarkeringen. Ett sådant upphävande kan för den enskilde då leda till en stor otrygghet och upplevd utsatthet. Motionärerna menar att det är nödvändigt att se över Skatteverkets hantering av upphävandet av en sekretessmarkering för att minska otryggheten för dem som känner sig hotade och för att förbättra rättssäkerheten.

Utskottets ställningstagande

Det är enligt utskottets uppfattning mycket viktigt att reglerna om skydd för folkbokföringens uppgifter om våldsutsatta personer har en ändamålsenlig utformning och att de tillämpas på ett sätt som gör att personer som tvingas begära skydd kan känna sig trygga. Redan åtgärden att begära skydd för sina folkbokföringsuppgifter innebär att den våldsutsatte tar på sig inskränkningar i sin och familjens personliga frihet som normalt sett skulle betraktas som helt oacceptabla. En förutsättning för kvarskrivning är t.ex. att den utsatte genomför en flyttning där alla band med den tidigare adressen klipps av. Utöver de praktiska problemen vid alla former av externa kontakter bidrar risken för upptäckt till att den utsatte befinner sig i en mycket svår stressituation. Det finns enligt utskottets mening anledning att understryka att det skydd som kan erbjudas för uppgifter inom folkbokföringen måste ses som en ren nödåtgärd och att det därför är viktigt att åtgärder vidtas också inom andra områden.

Justitieutskottet har i betänkandet 2011/12:JuU14 Våldsbrott och brottsoffer behandlat bl.a. frågor om mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och har där bl.a. redovisat det arbete som pågår för att skydda personer som utsätts för hot eller förföljelse.

När det gäller folkbokföringsuppgifterna och skyddet för dessa har Folkbokföringsutredningen undersökt förutsättningarna för en författningsreglering av förfarandet med sekretessmarkering och sett över hanteringen av sekretessmarkerade uppgifter i folkbokföringsdatabasen vid överföringen till andra myndigheter. Utredningen har bl.a. föreslagit att Skatteverket

efter ansökan ska registrera en personuppgift om att en enskild eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men, dvs. har ett skyddsbehov och att ett avslag på en sådan begäran ska kunna överklagas av den enskilde. Folkbokföringsberedningens förslag bereds inom Regeringskansliet.

Mot bakgrund av det arbete som bedrivs i syfte att ytterligare säkra hanteringen av skyddade personuppgifter och underlätta för den som befinner sig i en våldsutsatt situation ser utskottet inte någon anledning att tillstyrka motionsförslagen om olika tillkännagivanden till regeringen på detta område. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (S)

av Leif Jakobsson (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Anders Karlsson (S), Peter Persson (S) och Patrik Björck (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Sk359 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 1–5, 7 och 8 samt

2011/12:Sk361 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 29 och 30,

bifaller delvis motionerna

2011/12:Sk206 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,

2011/12:Sk212 av Billy Gustafsson (S),

2011/12:Sk301 av Raimo Pärssinen (S) yrkandena 1–5,

2011/12:Sk302 av Raimo Pärssinen (S) och

2011/12:Sk399 av Jacob Johnson m.fl. (V) yrkandena 5–9 och

avslår motionerna

2011/12:Sk336 av Finn Bengtsson m.fl. (M) yrkandena 1–3,

2011/12:Sk347 av Betty Malmberg (M),

2011/12:Sk355 av Hans Olsson (S) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Sk377 av Penilla Gunther (KD),

2011/12:Sk390 av Karin Nilsson och Helena Lindahl (båda C),

2011/12:Sk414 av Edward Riedl (M) och

2011/12:Sk419 av Sven-Olof Sällström och Erik Almqvist (båda SD).

Ställningstagande

Skattesystemet måste vara enkelt att förstå, och det måste vara enkelt att redovisa och betala skatt på ett korrekt sätt. Möjligheterna till skatteplanering bör vara små. Skatterna bör därför vara så likformiga som möjligt, med få undantag och särregler. Reglerna bör också medverka till att det är attraktivt att redovisa och betala skatt på ett korrekt sätt, t.ex. genom sambandet mellan taxerad inkomst och ersättning i socialförsäkringarna. Det är viktigt att skattemyndigheter, tull och rättsväsen har resurser och möjligheter att kontrollera att reglerna följs och att beivra skattebrott.

En välfärd som i hög grad finansieras med skatter bygger på att medborgare och företag uppfyller sina skyldigheter och redovisar och betalar skatt på ett korrekt sätt. Skattefusk skapar orättvisa, snedvrider konkurrensen och leder till att skattesystemets och välfärdsstatens legitimitet försvagas. Att vissa undviker att betala in skatt innebär att skattebördan ökar för andra. Om medborgarna misstänker att inte alla solidariskt bidrar till finansieringen av den offentliga sektorn urholkas tilltron till välfärdsstaten och skattesystemet.

För att skattemoralen ska vara hög krävs att skattebetalarna litar på att alla bidrar solidariskt och att de upplever att de verksamheter som finansieras med skatter bedrivs på ett rationellt och effektivt sätt. Det måste också finnas en beredskap att justera skattereglerna om det uppkommer oönskade effekter. Skattemoralen kan också undermineras av bidragsfusk. Om skattebetalarna tror att deras inbetalda skatter går till bidrag åt personer som inte är berättigade till ersättning eller tror att det är lätt att genom fusk komma över bidrag undermineras också skattemoralen.

Skattefelet, vari fusket utgjorde en huvuddel, beräknades av Skatteverket till 133 miljarder kronor 2008 i rapporten Skattefelskarta för Sverige (2008:1). Svartarbetet stod för hälften, dvs. 66 miljarder kronor, det internationella skattefusket beräknades till 46 miljarder kronor och andra nationella fel och fusket uppgick till 21 miljarder kronor. Skatteverket har i årsredovisningen för 2010 menat att felet och fusket minskat. Ett stort antal informationsutbytesavtal har slutits med s.k. skatteparadis, globalt har dessa de senaste åren utsatts för en tydlig press att bryta upp banksekretess och få fram gömda pengar. För att minska svartjobben samarbetar Skatteverket med stora köpare av tjänster och med såväl branschorganisationer som fackliga organisationer. Inte minst med byggbranschen menar sig verket ha ett gott samarbete.

Kapitalflykten slår sönder förutsättningarna för utveckling. För många länder i syd innebär kapitalflykten att de nationella regeringarna går miste om enorma skatteintäkter som skulle kunna ha använts till investeringar, fattigdomsbekämpning och uppbyggnad av välfärd. Genom kapitalflykten undandras kapital som annars skulle kunna ha använts i investeringar i syd. Sverige bör ta fram en handlingsplan mot kapitalflykt, både för att kartlägga i vilken utsträckning Sverige är delaktigt i kapitalflykt och för att tydliggöra hur Sverige kan agera både nationellt och internationellt för att begränsa kapitalflykten.

Skatteparadisen har stora negativa effekter för utvecklingsländerna, men även många länder i nord går miste om skatteintäkter på grund av skatteparadisen. Enligt Skatteverket beräknas Sverige förlora ca 46 miljarder kronor i skatteintäkter varje år på grund av kapitalflykt kopplad till skatteparadis. Hitintills har svaret på problemen med skatteparadisen varit att teckna bilaterala avtal med de enskilda skatteparadisen. Över 150 informationsutbytesavtal har tecknats – Sverige har bl.a. tecknat avtal med Liechtenstein, Jersey och Brittiska Jungfruöarna. Men att teckna bilaterala

avtal med de trettiotal skatteparadis som existerar är av naturliga skäl både tidskrävande och dyrt. EU-parlamentet tog i februari 2010 ställning för automatiska och multilaterala informationsutbytesavtal på global nivå. Vi stöder detta förslag och anser att Sverige som medlem i EU och OECD ska verka för globala och automatiska informationsutbytesavtal.

Vi vill att kraftfulla åtgärder vidtas mot dem som undanhåller inkomster från beskattning eller bryter mot andra bestämmelser som hederliga företag och privatpersoner följer och har därför i våra budgetförslag tillfört Skatteverket ökade resurser till att bekämpa skattefusk. Vi menar därtill att vissa förenklingar för enskilda också skulle göra det lättare att göra rätt. Nedan följer ett antal förslag som vi vill se genomförda.

Penningtvätt och skattebrott hänger samman. I detta förenas grov organiserad brottslighet med ekonomisk brottslighet. Finansinspektionen har uppdraget att samordna penningtvättsbekämpningen och följer genomförandet av EU:s tredje penningtvättsdirektiv. Här krävs dock större insatser. Vi menar att penningtvätt ska betraktas som ett separat brott. Sekretesslagsformuleringar som hindrar Skatteverket att rapportera misstänkt penningtvätt måste ändras. Misstänkta penningtransaktioner ska kunna frysas under begränsad en tid. Kontrollen över växlings- och factoringbolagen måste skärpas eftersom dessa i dag används både när svarta pengar tvättas vita och då vita pengar görs om till svarta. Många menar att termen penningtvätt borde bytas mot penningförflyttning eftersom regelrätt penningtvätt är en liten del av det som i dag hanteras av finanspolisen. I stället handlar det om konsumtion av kriminella och svarta pengar samt rena överföringar, dvs. penningförflyttning. Till det kommer penningmaskering av svarta löner inom den svarta ekonomin, som också är ett bra exempel på penningförflyttning.

Näringsidkare och föreningar ska i dag lämna uppgift om ersättning för arbete som utförts av en person med A-skattsedel för belopp som uppgår till minst 100 kronor under kalenderåret. Vi vill höja detta belopp till 1 000 kronor. Belopp under gränsen för kontrolluppgift ska vara skattefria. Under 1980-talet tog vi bort momsredovisningsplikten för föreningar, vilket sparade mycket administration för ideella krafter. Vi ser dagens förslag som en motsvarande reform. Privatpersoner ska lämna uppgift om ersättning för arbete som utförts av en person med A-skattsedel för belopp från 1 000 kronor. Vi vill höja beloppet till 3 000 kronor under kalenderåret. Om ersättningen överstiger 3 000 kronor är endast den del som överstiger 3 000 kronor skattepliktig för mottagaren.

Skatteverket har och har haft en rad olika branschprojekt mot skattefusk. Personalliggare kombinerat med oannonserade kontrollbesök inom frisörs- och restaurangbranscherna har visat sig vara ett verksamt instrument. Vi vill i första hand gå vidare med bygg- och tvätteribranscherna i enlighet med utredarens förslag i Ds 2009:43 Närvaroliggare och kontrollbesök. Vi vill också framhålla de initiativ som t.ex. byggbranschen själv

har tagit mot oseriösa företag och menar att det är hög tid att regeringen visar att den stöder branschens olika initiativ. Vi vill efter hand utvidga detta system så att alla relevanta branscher och företag omfattas.

Ett entreprenadavdrag är en lösning där en viss del av betalningen till en underentreprenör hålls inne för att säkra inbetalning av skatter och arbetsgivaravgifter. Syftet är att minska möjligheten till fusk och att säkra betalningar av skatter och arbetsgivaravgifter. Vi vill se över de eventuella möjligheterna att införa ett entreprenadavdrag i ett första steg i bygg- och anläggningsbranschen.

Månadsredovisningen av de anställdas skatter och arbetsgivaravgifter ska vara individuella och inte, som i dag, med en totalsumma. Det skulle underlätta för Skatteverket att upptäcka om arbetsgivaren betalar in för lite i skatt. En inbetalning på 50 000 kronor kan som det är i dag gälla för fyra anställda likaväl som för 40. Genom individuell skattedeclaration försvåras redovisning av oriktiga siffror, och det skapas en möjlighet att bedöma realismen i inbetalningen. Den anställda ska också själv kunna kontrollera att skatter och avgifter är inbetalda för honom eller henne. Vi vill följa de förslag som lämnats i SOU 2011:40 Månadsuppgifter – snabbt och enkelt.

För att framgångsrikt slutföra arbetet mot skattefusk i taxibranschen behövs redovisningscentraler till vilka köruppsdrag och ersättningar rapporteras. Dagens beställningscentraler kan sköta denna funktion. Krav på anslutning till en redovisningscentral skrivs in som villkor för taxitillstånd. Precis som i fråga om certifierade kassaregister ska en övergångsperiod förbereda införandet. Skatteverket begärde i en hemställan till regeringen den 4 november 2010 att obligatoriska redovisningscentraler (tömningscentraler) införs, men inget har hänt.

För utbetalning av avdrag för hushållsnära tjänster från Skatteverket måste ett kvitto där kunden intygar att arbetet verkligen utförts finnas i underlaget. Kvittensen ska givetvis kunna ske elektroniskt till Skatteverket. Såväl utförare som kund ska kunna lagföras om den kvitterade tjänsten ej utförts eller utförts till en annan kostnad än den uppgivna. Skatteverket ska kontrollera kvitton före sina utbetalningar.

Det saknas således fortfarande en rad efterfrågade verktyg för att begränsa svartjobb och annat nationellt skattefusk. Regeringen behöver lägga fram ett antal viktiga förslag som i princip är färdigutredda och där lagtexter är klara.

Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (MP)

av Mats Pertoft (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2011/12:Sk206 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,

2011/12:Sk301 av Raimo Pärssinen (S) yrkandena 1–5,

2011/12:Sk302 av Raimo Pärssinen (S),

2011/12:Sk359 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 1, 3–5 och 8,

2011/12:Sk361 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 29 och 30 samt

2011/12:Sk399 av Jacob Johnson m.fl. (V) yrkandena 5–8 och

avslår motionerna

2011/12:Sk212 av Billy Gustafsson (S),

2011/12:Sk336 av Finn Bengtsson m.fl. (M) yrkandena 1–3,

2011/12:Sk347 av Betty Malmberg (M),

2011/12:Sk355 av Hans Olsson (S) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Sk359 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 2 och 7,

2011/12:Sk377 av Penilla Gunther (KD),

2011/12:Sk390 av Karin Nilsson och Helena Lindahl (båda C),

2011/12:Sk399 av Jacob Johnson m.fl. (V) yrkande 9,

2011/12:Sk414 av Edward Riedl (M) och

2011/12:Sk419 av Sven-Olof Sällström och Erik Almqvist (båda SD).

Ställningstagande

Miljöpartiets mål för skattepolitiken är att de skatter som behövs för att finansiera den gemensamma välfärden ska tas in på ett rättvist och rättssäkert sätt. Skatten ska beräknas utifrån bärkraft och på ett sätt som så långt som möjligt undviker oönskade snedvridningar av ekonomin. Genom skatter på miljö- och hälsoskadliga varor och beteenden ska samhällskostnader som annars inte syns i priset synliggöras, för att styra konsumtion och investeringar i en mer hållbar riktning. Det är med hjälp av skatterna som vi tillsammans möjliggör en hög kvalitet på den samhällsservice alla kan ta del av. Skattesystemet utgör grundbulten i landets välfärd och är, rätt utformat, en av Sveriges främsta styrkor. I flera av de länder som drabbats av svåra budgetunderskott och statsskulder är omfattande skattefusk en av orsakerna. För Miljöpartiet är ett transparent, enkelt och likformigt skattesystem viktigt. På ett rättvist och rättssäkert sätt ska vi tillsammans sörja för vår gemensamma välfärd, samtidigt som vi har ett stort ansvar för att de skatter som tas ut används så effektivt som möjligt.

Skattefelet, vari fusket utgjorde en huvuddel, beräknades av Skatteverket till 133 miljarder 2008 i rapporten Skattefelskarta för Sverige (2008:1). Svartarbetet stod för hälften, dvs. 66 miljarder kronor, det internationella skattefusket beräknades till 46 miljarder kronor och andra nationella fel och fusket uppgick till 21 miljarder kronor. Skatteverket har i årsredovisningen för 2010 menat att felet och fusket minskat. Ett stort antal informationsutbytesavtal har slutits med s.k. skatteparadis, och globalt har dessa de senaste åren utsatts för en tydlig press att bryta upp banksekretess och få fram gömda pengar.

Kapitalflykten slår sönder förutsättningarna för utveckling. För många länder i syd innebär kapitalflykten att de nationella regeringarna går miste om enorma skatteintäkter som skulle kunna ha använts till investeringar, fattigdomsbekämpning och uppbyggnad av välfärd. Genom kapitalflykten undandras kapital som annars skulle kunna ha använts i investeringar i syd. Sverige bör ta fram en handlingsplan mot kapitalflykt, både för att kartlägga i vilken utsträckning Sverige är delaktigt i kapitalflykt och för att tydliggöra hur Sverige kan agera både nationellt och internationellt för att begränsa kapitalflykten.

Skatteparadisen har stora negativa effekter för utvecklingsländerna, men även många länder i nord går miste om skatteintäkter på grund av skatteparadisen. Enligt Skatteverket beräknas Sverige förlora ca 46 miljarder kronor i skatteintäkter varje år på grund av kapitalflykt kopplad till skatteparadis. Hitintills har svaret på problemen med skatteparadisen varit att teckna bilaterala avtal med de enskilda skatteparadisen. Över 150 informationsutbytesavtal har tecknats – Sverige har bl.a. tecknat avtal med Liechtenstein, Jersey och Brittiska Jungfruöarna. Men att teckna bilaterala avtal med de trettiotal skatteparadis som existerar är av naturliga skäl både tidskrävande och dyrt. EU-parlamentet tog i februari 2010 ställning för automatiska och multilaterala informationsutbytesavtal på global nivå. Vi stöder detta förslag och anser att Sverige som medlem i EU och OECD ska verka för globala och automatiska informationsutbytesavtal.

Penningtvätt och skattebrott hänger samman. I detta förenas grov organiserad brottslighet med ekonomisk brottslighet. Finansinspektionen har uppdraget att samordna penningtvättsbekämpningen och följer genomförandet av EU:s tredje penningtvättsdirektiv. Här krävs dock större insatser. Vi menar att penningtvätt ska betraktas som ett separat brott. Sekretesslagsformuleringar som hindrar Skatteverket att rapportera misstänkt penningtvätt måste ändras. Misstänkta penningtransaktioner ska kunna frysas under en begränsad tid. Kontrollen över växlings- och factoringbolagen måste skärpas eftersom dessa i dag används både när svarta pengar tvättas vita och då vita pengar görs om till svarta. Många menar att termen penningtvätt borde bytas mot penningförflyttning eftersom regelrätt penningtvätt är en liten del av det som i dag hanteras av finanspolisen. I stället handlar det om kriminellas konsumtion och svarta pengar samt rena överföringar, dvs.

penningförflyttning. Till det kommer penningmaskering av svarta löner inom den svarta ekonomin, som också är ett bra exempel på penningförflyttning.

Vi vill att kraftfulla åtgärder vidtas mot dem som undanhåller inkomster från beskattning eller bryter mot andra bestämmelser som hederliga företag och privatpersoner följer. Nedan följer ett antal förslag som vi vill se genomförda.

Skatteverket har och har haft en rad olika branschprojekt mot skattefusk. Personalliggare kombinerat med oannonserade kontrollbesök inom frisörs- och restaurangbranscherna har visat sig vara ett verksamt instrument. Vi vill i första hand gå vidare med bygg- och tvätteribranscherna i enlighet med utredarens förslag i Ds 2009:43 Närvaroliggare och kontrollbesök. Vi vill också framhålla de initiativ som t.ex. byggbranschen själv har tagit mot oseriösa företag och menar att det är hög tid att regeringen visar att den stöder branschens olika initiativ. Vi vill efter hand utvidga detta system så att alla relevanta branscher och företag omfattas.

Ett entreprenadavdrag är en lösning där en viss del av betalningen till en underentreprenör hålls inne för att säkra inbetalning av skatter och arbetsgivaravgifter. Syftet är att minska möjligheten till fusk och att säkra betalningar av skatter och arbetsgivaravgifter. Vi vill se över de eventuella möjligheterna att införa ett entreprenadavdrag i ett första steg i bygg- och anläggningsbranschen.

Månadsredovisningen av anställdas skatter och arbetsgivaravgifter ska vara individuell och inte, som i dag, en totalsumma. Det skulle underlätta för Skatteverket att upptäcka om arbetsgivaren betalar in för lite i skatt. En inbetalning på 50 000 kronor kan som det är i dag gälla för fyra anställda likaväl som för 40. Genom individuell skattedeklaration försvaras redovisning av oriktiga siffror, och det skapas en möjlighet att bedöma realismen i inbetalningen. Den anställde ska också själv kunna kontrollera att skatter och avgifter är inbetalda för honom eller henne. Vi vill följa de förslag som lämnats i SOU 2011:40 Månadsuppgifter – snabbt och enkelt.

För utbetalning av avdrag för hushållsnära tjänster från Skatteverket måste ett kvitto där kunden intygar att arbetet verkligen utförts finnas i underlaget. Kvittensen ska givetvis kunna ske elektroniskt till Skatteverket. Såväl utförare som kund ska kunna lagföras om den kvitterade tjänsten ej utförts eller utförts till en annan kostnad än den uppgivna. Skatteverket ska kontrollera kvittan före sina utbetalningar.

Det saknas således fortfarande en rad efterfrågade verktyg för att begränsa svartjobb och annat nationellt skattefusk. Regeringen behöver nu i propositionsform lägga fram ett antal viktiga förslag som i princip är färdigutredda och där lagtexter är klara.

Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (SD)

av Thoralf Alfsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Sk419 av Sven-Olof Sällström och Erik Almqvist (båda SD) och avslår motionerna

2011/12:Sk206 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,

2011/12:Sk212 av Billy Gustafsson (S),

2011/12:Sk301 av Raimo Pärssinen (S) yrkandena 1–5,

2011/12:Sk302 av Raimo Pärssinen (S),

2011/12:Sk336 av Finn Bengtsson m.fl. (M) yrkandena 1–3,

2011/12:Sk347 av Betty Malmberg (M),

2011/12:Sk355 av Hans Olsson (S) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Sk359 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 1–5, 7 och 8,

2011/12:Sk361 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 29 och 30,

2011/12:Sk377 av Penilla Gunther (KD),

2011/12:Sk390 av Karin Nilsson och Helena Lindahl (båda C),

2011/12:Sk399 av Jacob Johnson m.fl. (V) yrkandena 5–9 och

2011/12:Sk414 av Edward Riedl (M).

Ställningstagande

Kassaregisterlagen innebär att alla näringsidkare som inte i ringa omfattning säljer varor och tjänster mot kontant betalning måste ha ett certifierat kassaregister. Lagen har väsentligt försvårat fusk och svarthandel.

Undantagna från lagen om kassaregister är taxitrafik, distansförsäljning, försäljning från varuautomater och liknande, automatspel enligt lotterilagen samt torg- och marknadshandel. Dessutom är verksamheter med ringa omfattning, dvs. lägre försäljning än fyra prisbasbelopp per år undantagna.

Jag anser att undantagen i kassaregisterlagen är för omfattande. Det finns t.ex. torghandlare och andra näringsidkare med undantag som omsätter mångmiljonbelopp, men där myndighetskontrollen försvåras av att dessa företag inte omfattas av kravet på kassaregister.

En utredning med målet att ta fram förslag på hur undantagen i kassaregisterlagen ytterligare ska begränsas bör tillsättas snarast. Exempel på faktorer som borde påverka möjligheten till undantag är t.ex. årsomsättning, om verksamheten är huvudsysselsättningen för en enskild, alternativt om företaget har anställd personal. Däremot anser jag inte att alla näringsidkare ska omfattas av lagen. Vi i Sverigedemokraterna anser att småskalighet och möjligheten för människor att på deltid eller hobbybasis driva

viss näringsverksamhet måste bevaras. Ett införande av kassaregisterkrav för samtliga näringsidkare skulle innebära att många småföretag tvingas sluta med verksamheten.

Det som anförs i motionen bör ges regeringen till känna.

4. Skatte- och avgiftskontroll, punkt 1 (V)

av Emma Wallrup (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Sk206 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 1 och 3 samt

2011/12:Sk399 av Jacob Johnson m.fl. (V) yrkandena 5–9,

bifaller delvis motionerna

2011/12:Sk301 av Raimo Pärssinen (S) yrkandena 1–5,

2011/12:Sk302 av Raimo Pärssinen (S),

2011/12:Sk355 av Hans Olsson (S) yrkandena 1 och 2 samt

2011/12:Sk359 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 3–5, 7 och 8 samt

avslår motionerna

2011/12:Sk212 av Billy Gustafsson (S),

2011/12:Sk336 av Finn Bengtsson m.fl. (M) yrkandena 1–3,

2011/12:Sk347 av Betty Malmberg (M),

2011/12:Sk359 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Sk361 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkandena 29 och 30,

2011/12:Sk377 av Penilla Gunther (KD),

2011/12:Sk390 av Karin Nilsson och Helena Lindahl (båda C),

2011/12:Sk414 av Edward Riedl (M) och

2011/12:Sk419 av Sven-Olof Sällström och Erik Almqvist (båda SD).

Ställningstagande

Kapitalflykten slår sönder förutsättningarna för utveckling. För många länder i syd innebär kapitalflykten att de nationella regeringarna går miste om enorma skatteintäkter som skulle kunna ha använts till investeringar, fattigdomsbekämpning och uppbyggnad av välfärd. Genom kapitalflykten undandras kapital som annars skulle kunna ha använts i investeringar i syd. Dessutom snedvrider kapitalflykten konkurrensen mellan företag där de som undandrar skatt får en tydlig fördel mot företag som inte vill eller kan göra det. I synnerhet missgynnas små och medelstora företag som inte har samma resurser och möjligheter att föra kapital mellan länder och mellan företagets olika delar.

Den borgerliga regeringen har hitintills inte uppmärksammat frågan om kapitalflykt. När frågan diskuterats i EU har man förhållit sig passiv, och medan den norska regeringen genomfört ett gediget arbete för att kartlägga kapitalflykt och ta fram åtgärder för att möta detta stora problem har den svenska regeringen inte visat något engagemang i frågan. Vänsterpartiet anser att Sverige bör ta fram en handlingsplan mot kapitalflykt, både för att kartlägga i vilken utsträckning Sverige är delaktigt i kapitalflykt och för att tydliggöra hur Sverige kan agera både nationellt och internationellt för att begränsa kapitalflykten. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Skatteparadisen har stora negativa effekter för utvecklingsländerna, men även många länder i nord går miste om skatteintäkter på grund av skatteparadisen. Enligt Skatteverket beräknas Sverige förlora ca 46 miljarder kronor i skatteintäkter varje år på grund av kapitalflykt kopplad till skatteparadis.

Hitintills har svaret på skatteparadisen varit att teckna bilaterala avtal med de enskilda skatteparadisen. Över 150 informationsutbytesavtal har tecknats – Sverige har bl.a. tecknat avtal med Liechtenstein, Jersey och Brittiska Jungfruöarna. Men att teckna bilaterala avtal med de trettiotal skatteparadis som existerar är av naturliga skäl både tidskrävande och dyrt. Det finns exempel på andra strategier för att begränsa kapitalflykten via skatteparadis. Inom EU finns t.ex. sparandedirektivet och direktiv om handräkning och indrivning av skatter. EU-parlamentet tog i februari 2010 ställning för automatiska och multilaterala informationsutbytesavtal på global nivå. Vänsterpartiet stöder detta förslag och anser att Sverige som medlem i EU och OECD ska verka för globala och automatiska informationsutbytesavtal. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Förra mandatperioden medverkade Vänsterpartiet till att krav på personalliggare infördes i frisör- och restaurangbranscherna. Det innebär att man ökat möjligheten att upptäcka förekomsten av svartarbete i dessa branscher. Erfarenheterna av reformen har hittills varit mycket goda. Skatteverket beräknade redan i november 2007 att den nya lagstiftningen bara efter några månader hade medfört att ca 4 000 tidigare ”svarta” arbetstillfällen förvandlats till ”vita”. Dessutom har det visat sig att reformen fått en mycket positiv sekundär effekt, nämligen att inbetalningarna av arbetsgivaravgifter och moms ökat.

Hittills har resultatet av reformen alltså varit mycket gott. Det har visat sig att åtgärderna blivit ett bra verktyg för att pressa tillbaka den ekonomiska brottsligheten. Vi kan också konstatera att regeringens utredare i september 2009 (Ds 2009:43) föreslog att lagen om personalliggare skulle omfatta även bygg- och tvätteribranscherna.

Det finns mycket starka skäl som talar för att kravet på personalliggare måste utökas till att omfatta fler branscher än i dag. Bygg- och tvätteribranscherna kan vara sådana, liksom branscher som i hög utsträckning använder sig av underentreprenörer, t.ex. städ- och flyttbranscherna. Frågan har beretts under lång tid utan att förslag lämnats.

Vad som anförs om att utöka kravet på personalliggare till att omfatta fler branscher bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I samband med att reformen med personalliggare infördes fick Skatteverket befogenhet att genom oanmälda besök kontrollera personalliggarna mot de faktiska förhållandena på arbetsplatsen. Kontrollerna har varit en förutsättning för att systemet ska fungera. Nu ställs krav från flera håll på att även möjligheten att göra oanmälda arbetsplatsbesök måste utökas. Detta är en naturlig del i ett utökat krav på personalliggare.

Inom byggbranschen har både fackliga organisationer och arbetsgivarorganisationer agerat gemensamt för att få till stånd ett liknande system där uppdragsgivare är skyldiga att föra närvaroförteckning över alla som vistas på byggarbetsplatsen. Detta har kombinerats med legitimationsplikt för alla som befinner sig på en byggarbetsplats (ID06). Vi tycker att detta är ett mycket bra initiativ men kräver också beslut i riksdagen om utökade möjligheter för Skatteverket att göra oanmälda arbetsplatsbesök för att åtgärderna ska få full effekt.

För att intensifiera arbetet mot svartarbete och skattefusk bör Skatteverkets möjlighet att göra oanmälda arbetsplatsbesök utökas till att omfatta fler branscher än i dag.

Vad som anförs om utökade möjligheter till oanmälda arbetsplatsbesök bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

En brist i dagens lagstiftning är att en huvudentreprenör inte kan hållas ansvarig för villkoren hos en underentreprenör, trots att denne kan göra stora vinster på att köpa en tjänst som uppenbart är för billig för att vara laglig. Seriösa företag som själva följer både lagar och avtal kan med andra ord tämligen riskfritt sätta i system att anlita kriminella svartfirmor och tjäna in mellanskillnaden. Förutom att åsamka staten stora förluster genom obetalda skatter och avgifter skapar den här typen av företag en parallell arbetsmarknad med villkor som är långt sämre än de som lagar och avtal föreskriver. Det sätter press på löner och arbetsvillkor också på den legala arbetsmarknaden och sätter konkurrensen ur spel i hela branscher.

Därför behövs en nationell lagstiftning som reglerar huvudentreprenörernas ansvar för att skatter och sociala avgifter betalas in av de underentreprenörer de anlitar. En modell som har diskuterats är att införa ett entreprenadavdrag, dvs. att huvudentreprenören betalar in skatter och avgifter också för underentreprenörens anställda i samband med fakturering. Ett alternativt, förenklat förslag är att uppdragsgivaren håller inne sin betalning till dess att det anlitate företaget betalat skatter och avgifter. En

lagstiftning som gör huvudentreprenörer ansvariga för att de underentreprenörer de anlitar betalar skatter och arbetsgivaravgifter för sina anställda bör därför snarast utredas och genomföras.

Vad som anförs om att skärpa huvudentreprenörers ansvar för att de underentreprenörer de anlitar betalar skatter och arbetsgivaravgifter för sina anställda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I dag redovisar företag skatter och arbetsgivaravgifter i en klumpsumma månadsvis. Det innebär att det inte går att direkt härleda vilka anställda som avses och inte heller hur många anställda som inbetalningen avser. Genom att koppla inbetalningarna till enskilda individer försvåras fusk och ohederlig hantering samt förtydligas redovisning av skatter och avgifter. Den anställde kan på detta sätt också få möjlighet att kontrollera att hans eller hennes skatter och avgifter betalas in på ett korrekt sätt.

I utredningen Månadsuppgifter – snabbt och enkelt presenteras ett förslag med innebörden att arbetsgivare ska redovisa utbetalningar och skatteavdrag per individ och månad. Utredningen föreslår att systemet införs fr.o.m. 2013. Regeringen bör därför återkomma med förslag i enlighet med vad utredningen föreslår i den delen. Vid ett införande är det viktigt att Skatteverket ges nödvändiga resurser för att förberedelsearbetet ska kunna ske i så snabb takt som möjligt.

Vad som anförs om individuell redovisning av skatter och arbetsgivaravgifter bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Arbetet mot skattefusk i taxibranschen måste kunna bedrivas på ett framgångsrikt sätt. Därför menar vi i Vänsterpartiet att obligatoriska redovisningscentraler (tömningscentraler) bör införas. Till dessa ska köruppdragen och ersättningsrapporterna rapporteras. Dagens beställningscentraler (taxiväxlar) kan sköta denna funktion. Därför behöver inte krav på redovisningscentraler innebära en så stor administrativ börda för taxiföretagen. Krav på anslutning till redovisningscentral ska också skrivas in som villkor för taxitillstånd. Precis som i fråga om certifierade kassaregister ska en övergångsperiod förbereda införandet.

Skatteverket gör bedömningen att skatteintäkterna ifrån taxibranschen kommer att öka med 400 miljoner kronor när obligatoriska redovisningscentraler införs. Dessutom kan ett införande ha en preventiv effekt på skattefusk och bidra till konkurrens på lika villkor. Även taxibranschen själv efterfrågar obligatoriska redovisningscentraler.

Vad som anförs om att införa obligatoriska redovisningscentraler för taxibranschen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5. Skatteflyktslagen, punkt 3 (V)

av Emma Wallrup (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Sk399 av Jacob Johnson m.fl. (V) yrkande 2 och

avslår motion

2011/12:Sk330 av Staffan Anger (M).

Ställningstagande

Generalklausulen mot skatteflykt ska förhindra upplägg som inte är affärs­mässigt motiverade. Vänsterpartiet har vid flera tillfällen lyft frågan om att göra en översyn av lagen om skatteflykt, detta eftersom en dom i Rege­ringsrätten för ett par år sedan visat att skatteflyktslagen inte var tillämplig för att komma åt skatteupplägg med s.k. interna räntesnurror, trots att de aktuella skatteuppläggen ofta inte var affärs­mässigt motiverade.

Vi har hittills inte fått gehör för vårt förslag men fortsätter att lyfta fram frågan eftersom det finns flera exempel på liknande skatteupplägg. En översyn bör vara inriktad på att säkra skatteflyktslagen som ett effek­ tivt instrument i Skatteverkets arbete med att förhindra upplägg som inte är affärs­mässigt motiverade och enbart görs i syfte att kringgå svensk skat­ telagstiftning.

Vad jag anfört om en översyn av skatteflyktslagen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6. Synliga skatter, punkt 9 (SD)

av Thoralf Alfsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Sk409 av Lars Isovaara och Josef Fransson (båda SD) och

bifaller delvis motionerna

2011/12:Sk262 av Anders Sellström och Mikael Oscarsson (båda KD),

2011/12:Sk306 av Jenny Petersson (M),

2011/12:Sk340 av Marianne Åhman (FP) yrkandena 1 och 2 samt

2011/12:Sk408 av Ulrika Karlsson i Uppsala och Lotta Olsson (båda M).

Ställningstagande

I lönebeskedet framgår det hur mycket som är avdraget i skatt. Vad som däremot inte framgår är hur mycket som arbetsgivaren har betalat in i arbetsgivaravgifter. För att tydliggöra de totala arbetskraftskostnaderna bör det därför av lönespecifikationen framgå hur mycket som arbetsgivaren har betalt in i arbetsgivaravgifter.

Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7. Uppgift om medborgarskap, punkt 12 (SD)

av Thoralf Alfsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Sk410 av Thoralf Alfsson och Kent Ekeröth (båda SD).

Ställningstagande

Den 1 juli 2001 fick Sverige en ny medborgarskapslag som innebär att dubbelt medborgarskap tillåts. I praktiken innebär det att det inte är något problem att ha tredubbla medborgarskap eller ännu fler medborgarskap.

I Sverige registreras i dag dubbla eller flerdubbla medborgarskap för personer med icke svenskt medborgarskap i folkbokföringsregistret. Om en person med utländskt medborgarskap får svenskt medborgarskap arkiveras uppgifterna om annat medborgarskap såsom varande inaktuella. Följden är att uppgiften om eventuella ytterligare utländska medborgarskap inte längre är tillgängliga för myndigheter och andra som använder uppgifter ur folkbokföringsregistret.

I samband med EU-valet uppstod problem med i vilket land personer med dubbelt medborgarskap inom EU skulle rösta. De kunde uppenbarligen rösta i flera länder eftersom ingen myndighet hade kontroll över detta. En annan myndighet som skulle ha nytta av att känna till uppgifterna om dubbla eller flerdubbla medborgarskap är Skatteverket. Andra myndigheter som skulle behöva känna till uppgifterna är Försäkringskassan och kommuner för att kontrollera inkomstuppgifter vid beräkning och kontroll av bidrag.

Med anledning av det ovanstående anser jag att en uppgift om svenska medborgares eventuella ytterligare medborgarskap bör vara tillgänglig för de myndigheter som använder uppgifter ur folkbokföringsregistret.

8. Skyddade personuppgifter, punkt 14 (S, MP, V)

av Leif Jakobsson (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Anders Karlsson (S), Mats Pertoft (MP), Peter Persson (S), Patrik Björck (S) och Emma Wallrup (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ju359 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 55 och

bifaller delvis motion

2011/12:Sk202 av Hans Hoff (S).

Ställningstagande

Många människor lever i dag under allvarliga hot, vilket utgör ett stort problem i dennes liv. Ett vanligt scenario är att en man hotar och förföljer sin före detta hustru eller flickvän. Men det kan även röra sig om att någon känner sig allvarligt hotad av kriminella personer. För att skydda sig från dessa hot kan det krävas att personuppgifter som i vanliga fall är öppna genom offentliga register skyddas.

Genom att ta kontakt med Skatteverket kan man begära att uppgifter sekretessmarkeras, vilket ibland kallas för att man erhåller ”skyddad identitet”. En sådan sekretessmarkering innebär att myndigheterna ska göra en noggrann prövning innan uppgifter lämnas ut. Det saknas formella krav för denna begäran, men vid en sådan begäran om sekretessmarkering finns ofta krav på intyg, t.ex. från polisen eller socialtjänsten, som styrker att det finns en hotbild.

För den som fått en sekretessmarkering görs ofta en prövning efter en viss tid om skyddet ska kvarstå. Beslut om det ska upphävas tas av en enskild handläggare på Skatteverket. Ett problem är att det i dag saknas möjlighet att ompröva eller rättsligt överklaga den enskilda handläggarens beslut om ett upphävande av en sekretessmarkering. Ett sådant upphävande kan för den enskilde då leda till en stor otrygghet och upplevd utsatthet.

Folkbokföringsutredningen har lagt fram förslag om ändrade regler för sekretessmarkering och även ett förslag om att besluten ska kunna överklagas. Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

Vi anser att det är nödvändigt att den pågående översynen av Skatteverkets hantering av sekretessmarkeringar påskyndas så att otryggheten för dem som känner sig hotade minskar och rättssäkerheten förbättras.

Särskilt yttrande

F-skatt, punkt 2 (S, V)

Leif Jakobsson (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Anders Karlsson (S), Peter Persson (S), Patrik Björck (S) och Emma Wallrup (V) anför:

Ställningstagande

Vi vill klargöra att vi anser att möjligheten att få F-skatt då sökanden har varit inblandad i skattefusk eller annan brottslig verksamhet måste begränsas. Ett godkännande för F-skatt ska återkallas då en innehavare dömts för skattefusk eller annan ekonomisk brottslighet, och en förnyad prövning ska kunna ske först efter det att grunderna för indragningen har undanröjts och en karenstid gått ut.

Skatteutskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en utvärdering kring F-skatten bör göras. Beroende på utvärderingens resultat kan det enligt vår mening finnas anledning att pröva Skatteverkets tidigare förslag om exempelvis tidsbegränsad F-skatt.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:Sk202 av Hans Hoff (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att personer med skyddad identitet garanteras ett fullgott skydd.

2011/12:Sk206 av Hans Linde m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till en handlingsplan för minskad kapitalflykt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige som medlem i EU och OECD ska verka för globala och automatiska informationsutbytesavtal.

2011/12:Sk212 av Billy Gustafsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att överväga en förändrad lagstiftning som mer effektivt kan stävja skattefusk och den svarta ekonomin.

2011/12:Sk228 av Amir Adan och Margareta Cederfelt (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över folkbokföringslagen.

2011/12:Sk230 av Margareta Cederfelt och Walburga Habsburg Douglas (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gemensamma europeiska folkbokföringsregler.

2011/12:Sk234 av Margareta Cederfelt och Amir Adan (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om temporärt personnummer.

2011/12:Sk238 av Lars-Arne Staxäng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bättre rättsskydd för företagare vid konflikt med Skatteverket.

2011/12:Sk240 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över skattelagstiftningen för att underlätta för Ung Företagsamhet.

2011/12:Sk246 av Jan Ertsborn (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att mildra kraven för statens acceptering av ett ackordserbjudande.

2011/12:Sk248 av Jan Ertsborn (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att luckra upp reglerna om företrädaransvar.

2011/12:Sk262 av Anders Sellström och Mikael Oscarsson (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att synliggöra skatter på lönebeskedet.

2011/12:Sk279 av Tina Acketoft (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppgift att ta fram förslag på en förenklad företagsform för ungdomar.

2011/12:Sk290 av Mikael Cederbratt (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler undantag i folkbokföringslagen (1991:481).

2011/12:Sk301 av Raimo Pärssinen (S):

1. Riksdagen beslutar att lagen (2006:575) om särskild skattekontroll i vissa branscher ska gälla byggverksamhet, frisörverksamhet, restaurangverksamhet och tvätteriverksamhet.
2. Riksdagen beslutar att begreppet "personalliggare" ersätts av begreppet "närvaroliggare" i lagen (2006:575) om särskild skattekontroll i vissa branscher.
3. Riksdagen beslutar att lagen (2006:575) om särskild skattekontroll i vissa branscher också i övrigt justeras utifrån det författningsförslag som finns i Ds 2009:43 Närvaroliggare och kontrollbesök.
4. Riksdagen beslutar att i den kommande skatteförfarandelagen göra nödvändiga konsekvensändringar utifrån lagen om ändring i lagen (2006:575) om särskild skattekontroll i vissa branscher.
5. Riksdagen beslutar att lagen om ändring i lagen (2006:575) om särskild skattekontroll i vissa branscher träder i kraft den 1 januari 2012.

2011/12:Sk302 av Raimo Pärssinen (S):

Riksdagen beslutar att införa ett nytt, andra stycke i 24 kap. 1 § skatteförfarandelagen med innebörden att kontrolluppgift för intäkt i inkomstslaget tjänst lämnas för varje kalendermånad senast den 12 närmast följande månad förutom när det gäller månaderna juli och december då kontrolluppgiften ska lämnas den 17 närmast följande kalendermånad.

2011/12:Sk306 av Jenny Petersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att synliggöra summan av samtliga skatter samt lagstadgade och avtalsenliga arbetsgivaravgifter på varje lönebesked.

2011/12:Sk308 av Phia Andersson och Ann-Christin Ahlberg (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skattenämnderna inte ska avskaffas.

2011/12:Sk311 av Anders Åkesson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstiftningen bör ses över i syfte att införa folkbokföring för delårsboende.

2011/12:Sk330 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skatteflyktslagen.

2011/12:Sk336 av Finn Bengtsson m.fl. (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av eventuella negativa effekter på näringsverksamhet inom kontanthandeln som konsekvens av den nya kassalagen som trädde i kraft årsskiftet 2009/2010.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av eventuella negativa effekter på skogen och miljön genom möjligt storskaligt pappersslöseri som konsekvens av den nya kassalagen från 2009/2010.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konsekvensanalys av hur den nu föreslagna skärpningen av kassalagen från år 2012 kan förväntas falla ut.

2011/12:Sk337 av Finn Bengtsson m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbättrade möjligheter till svenskt personnummer för långtidsbesökare i Sverige.

2011/12:Sk340 av Marianne Åhman (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att synliggöra statliga arbetsgivarernas erlagda arbetsgivaravgifter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra redovisningen av användningen av skattemedel.

2011/12:Sk346 av Emma Henriksson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten till dubbel folkbokföringsadress för barn med dubbelt boende.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda frågan huruvida information, beslut och räkningar från myndigheter, vård och skola ska kunna gå till båda föräldrarna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att ompröva beslut om folkbokföring.

2011/12:Sk347 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om torg- och marknadshandeln och Skatteverkets krav på certifierade kassaapparater.

2011/12:Sk353 av Peter Hultqvist och Roza Güclü Hedin (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillfällig mantalsskrivning.

2011/12:Sk355 av Hans Olsson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avveckla papperskvittot.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att köpare alltid ska intyga köpet.

2011/12:Sk357 av Maria Plass m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av regelverken för företag inom Ung Företagsamhet för att det ska bli enklare att driva en verksamhet vidare efter ett år.

2011/12:Sk359 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om effektivare bekämpning av penningtvätt (penningförflyttning).
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om höjda beloppsgränser för beskattning och om att lämna kontrolluppgifter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att systemet med personal- eller närvaroligare och oannonserade kontrollbesök utvidgas till att också gälla för bygg- och tvätteribranscherna.
4. Riksdagen beslutar att månadsredovisning av anställdas skatter och arbetsgivaravgifter ska ske individuellt och inte, som i dag, med en totalsumma.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna till ett entreprenadavdrag.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över lagstiftningen kring prövning och återkallande av rätten till F-skatt.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att obligatoriska redovisningscentraler (tömningscentraler) införs för taxametrar inom taxinäringen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvitto ska ges i samband med utförande av HUS-tjänster och kontrolleras av Skatteverket före utbetalningar.

2011/12:Sk361 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

10. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag på åtgärder som begränsar möjligheterna att få F-skatt vid brottslighet i enlighet med vad som anförs i motionen.
11. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag som ökar möjligheten att återkalla rätten till F-skatt vid brottslighet i enlighet med vad som anförs i motionen.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nya åtgärder mot skattefusk och bidragsbrott.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skatteverket, Tullverket och andra myndigheter bör tillföras tillräckliga resurser för att kunna bekämpa skatte- och bidragsfusk.

2011/12:Sk377 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om planerade förändringar i kassalagstiftningen.

2011/12:Sk390 av Karin Nilsson och Helena Lindahl (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att förenkla administrationen för småföretagare vid anställning av tillfällig personal.

2011/12:Sk391 av Karin Nilsson och Per Åsling (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att tillsätta en utredning för att stärka rättssäkerheten för företagare i skatteprocesser.

2011/12:Sk399 av Jacob Johnson m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av skatteflyktslagen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka kravet på personalliggare till att omfatta fler branscher.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökade möjligheter till oanmälda arbetsplatsbesök.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om huvudentreprenörers ansvar för att de underentreprenörer de anlitar betalar skatter och arbetsgivaravgifter för sina anställda.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om individuell redovisning av skatter och arbetsgivaravgifter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa obligatoriska redovisningscentraler för taxibranschen.

2011/12:Sk408 av Ulrika Karlsson i Uppsala och Lotta Olsson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bättre synlighet vid skatteuttag.

2011/12:Sk409 av Lars Isovaara och Josef Fransson (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk uppgift på lönebeskedet om inbetalda arbetsgivaravgifter.

2011/12:Sk410 av Thoralf Alfsson och Kent Ekeröth (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att dubbla medborgarskap ska registreras av folkbokföringen även för svenska medborgare.

2011/12:Sk414 av Edward Riedl (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över nivåerna på beskattningen av barnvaktstjänster.

2011/12:Sk419 av Sven-Olof Sällström och Erik Almqvist (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att begränsa undantagen i kassaregisterlagen.

2011/12:Ju359 av Morgan Johansson m.fl. (S):

55. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skyddad identitet.

2011/12:Sf281 av Jacob Johnson m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om översyn av rutiner vid misstagsbetalningar.